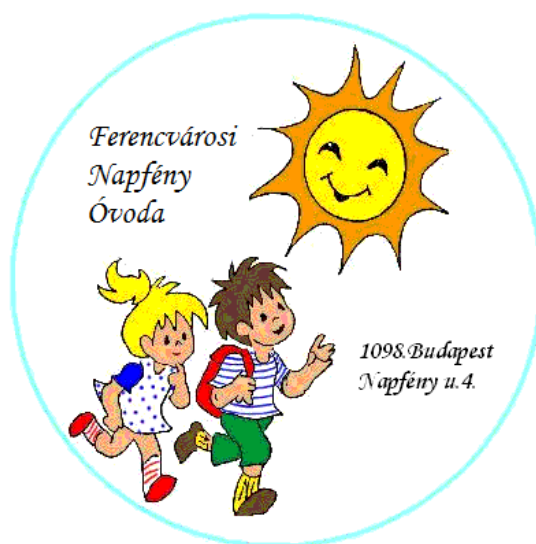

FERENCVÁROSI NAPPÉNY ÓVODA

1098, Budapest, IX., Napfény u. 4.

NAPPÉNYPROGRAM

„Képesség fejlesztés Piaget szellemében”

Készítette: FERENCVÁROSI NAPPÉNY ÓVODA
Nevelőtestülete

Budapest, 2024. február

Tartalomjegyzék

I. BEVEZETŐ GONDOLATOK

- 1.1. Programunk sajátossága
- 1.1.2. Törvényi háttér
- 1.2. Helyzetkép
- 1.3. Nevelésfilozófia
- 1.3.1. Gyermekközpontúság
- 1.3.2. Játékközpontúság
- 1.3.3. Természet közelség
- 1.3.4. Kultúramegőrzés

II. A NAPFÉNYPROGRAM FELTÉTELRENDSZERE

- 2.1. Személyi feltételek
- 2.2. Tárgyi feltételek

III. ÓVODÁNK CÉLMEGHATÁROZÁSA

IV. ÓVODÁNK FELADAT MEGHATÁROZÁSA

- 4.1. Szociális funkcióból adódó feladatok
- 4.1.1. Befogadás
- 4.1.2. A gyermekek érzelmi, erkölcsi, és az értékorientált és közösségi nevelése
- 4.1.3. Az értékelés és jutalmazás
- 4.2. Óvó-védő funkcióból adódó feladatok
- 4.2.1. Az egészséges életmód alakításának feladatai, egészségfejlesztési program
- 4.3. Nevelő- és személyiségfejlesztő funkcióból adódó feladatok

V. A NEVELÉSI PROGRAM PIAGET-I SZELLEMISSÉGÉRŐL

VI. KÉPESSÉGFEJLESZTÉS A GYERMEKI TEVÉKENYSÉGEKBEN

- 6.1. Képességfejlesztés a játékban
- 6.2. Képességfejlesztés a munka jellegű tevékenységekben
- 6.3. Anyanyelvi nevelés
- 6.3.1 Képességfejlesztés vers, mese tevékenységben
- 6.4. Képességfejlesztés ének, zene, énekes játékok, gyermektánc tevékenységben
- 6.5. Képességfejlesztés rajzolás, festés, mintázás, kézi munka tevékenységben
- 6.6. Képességfejlesztés külső világ tevékeny megismerése tevékenységben
- 6.7. Képességfejlesztés a mozgás tevékenységben
- 6.8. A tevékenységben megvalósuló tanulás

VII. A NEVELÉSI FOLYAMAT ÉS A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMON KÖVETÉSÉT SZOLGÁLÓ ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS ELVEI

7.1. A gyermekek fejlődésével kapcsolatos dokumentációk

VIII. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEKKEL KAPCSOLATOS FELADATOK

8.1. A kiemel figyelmet igényelt gyermekek integrálása

8.1.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek

8.1.2. Beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek

8.1.3. Tehetséges gyermekek

8.1.4. Differenciálás, inklúzió, integráció.

IX. AZ ÓVODA EGYÉB FELADATAI

9. Gyermekvédelmi feladatok

9.1. Balesetmegelőzés és elsősegélynyújtás

9.2. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

9.2.1. A migrációs populáció integrációja

X. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

10.1. Napirend

10.2. Heti rend

10.3. Csoportok szervezése

10.4. Ünnepek, ünnepélyek, hagyományok

XI. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

11.1. Szülőkkel való kapcsolattartás

11.2. Iskolával való kapcsolattartás

11.3. Társintézményekkel, szakszolgálattal való kapcsolattartás

11.4. Fenntartóval való kapcsolattartás

11.5. A kapcsolattartás a Kárpát-medence magyar nyelvű intézményeivel

XII. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

XIII. MELLÉKLET

I. BEVEZETŐ GONDOLATOK

„Nincs két egyforma gyémánt; Mindegyikben más a szépség, Nincs két egyforma gyermek Mindenkiiben más az érték.”

(Benedek Elek)

Nevelési programunk megalkotásánál arra az elméleti tudásra, azokra a tapasztalatokra alapoztunk, melyek az egyéni bánásmód adta keretek közötti személyiségfejlesztő módszerekkel, Piaget fejlődés-lélektani kutatási eredményeivel, kisgyermek neveléséről vallott nézeteivel való megismerkedésünk során szereztünk.

Pedagógiai programunk újragondolását az Óvodai Nevelés Alapprogram iránymutatása, szellemisége, cél- és feladatrendszer, a módosított nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi. CXC. törvény, a közneveléssel összefüggő egyes kormányrendeletek, valamint a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóságról szóló 316/2012. (XI. 13.) Korm. rendelet, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény és a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról, a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról a 17/2013. (III. 1.) valamint a további hatékony munka érdekében a nevelőtestületnek a megvalósítás során felmerült tapasztalatainak beépítése tették szükségessé.

A helyi pedagógiai program a nevelőtestület által elkészített saját program, az elkészítés során figyelembe vettük a gyermekösszetételt, a gyermekeinket körülvevő, felgyorsult, folyamatosan változó világot, mely nagy hatással van rájuk, továbbá a családok szociokulturális háttérét, szülői igényeket, a helyi sajátosságokat is. A családi nevelést kiegészítő, a szülőkkel szorosan együttműködő óvodai programot alkottunk.

A programban hangsúlyos a gyermekközpontúság, a gyermekek tisztelete, kiemelten jelenik meg a játék fontossága, hagyományőrzés, az anyanyelvi nevelés továbbá a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésével, fejlesztésével kapcsolatos koncepciónk.

Pedagógiai Programunkban foglaltak az alapja és egyben meghatározója annak a közös értékrendnek, melyet minden dolgozónak követnie kell az intézménybe járó gyermekek sikeres nevelése, fejlesztése érdekében.

Törekedtünk arra, hogy az a fenntartó és a szülők számára az elmúlt évek nevelőmunkájának eredményeit, sikereit összegezzük, továbbá egy jövőt orientáló szakmai képet fogalmazzunk meg. Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását, a lehetséges jövőről való kreatív gondolkodását és a

mindennapi tevékenységrendszerünkbe beépítettük a környezettel kapcsolatos értékek felismertetését, megóvásának fontosságát.

Programunkban az egészséges életmód fontos eleme az egészséges táplálkozási szokások, valamint a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása a mindennapi mozgásos tevékenységek által.

Óvodai rendezvényeink a családok közösségi életét is gazdagítják, formálják szemléletüket a szabadidő hasznos eltöltésére.

I.1. Programunk sajátosságai

- * A mindennapi nevelőmunka során játékba integrált korszerű, a gyermekek érdeklődésére épülő, cselekvő felfedező, alkotó képességet, kreativitást erősítő tevékenységeket kezdeményezünk, melyek keretét az évszakok, az ünnepek, jeles környezetvédelmi napok határozzák meg.
- * Programunkban kiemelt szerepet kap a gyermekek élményekre és tapasztalatra építő, azaz tevékenységorientált környezeti nevelése, környezettudatos magatartásminták, értékek és életviteli szokások átadása, átvétele.
- * A képességek, készségek fejlesztése a gyermeki tevékenységeken keresztül valósul meg, rengeteg élmény, tapasztalatszerzés biztosításával, minden gyerek igényeire, szükségleteire támaszkodva, legyen az felzárkóztatás, vagy tehetséggondozás.

AZ ÓVODA ADATAI AZ ALAPÍTÓ OKIRAT SZERINT

Intézményi adatok	
Az intézmény neve	FERENCVÁROSI „NAPFÉNY” ÓVODA
OM azonosító	034 406
Az intézmény alapítója	Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzata
Az alapítás éve	2002.
Az intézmény fenntartója	Budapest Főváros IX. Ferencváros Önkormányzata
Az alapító okirat száma és kelte	E/679495/2023/1; Budapest, 2023. december 20.
Az intézmény címe	1098 Budapest, Napfény utca 4.

Az intézmény telefonszáma:	06/1 280-6709
Az intézmény típusa	Óvoda, köznevelési intézmény
Az intézmény irányító szerve	Ferencvárosi Önkormányzat Képviselőtestülete
Az intézmény törzsszáma	679475
Az intézmény jogállása	Önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv
Köznevelési foglalkoztatott létszáma	16 fő
Pedagógusok létszáma	9 fő
Az óvodai csoportok száma:	4
Férőhelyek száma:	90
A költségvetési szerv alaptevékenysége:	<p>A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 8. § (1) bekezdése alapján az óvoda a gyermek három éves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvodai nevelés a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik.</p> <p>Az óvoda ellátja az olyan ép értelmű, sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelését, akik szakértői vélemény alapján:</p> <ul style="list-style-type: none"> - érzékszervi fogyatékos (látásfogyatékos, hallásfogyatékos) - beszéd fogyatékos - egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás-szabályozási zavarral) küzdenek. - A diabéteszes gyermekek ellátása biztosított. - Az óvodai nevelés keretében a különleges étkezést igénybe vevő gyermekek ellátása biztosított.

I.2.TÖRVÉNYI HÁTTÉR

Pedagógiai Programunk módosítására a következő indokok miatt került sor:

- * -A fenntartó, *Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzatának Képviselő-testülete E/679495/2023/I.* számú alapító okiratot hagyta jóvá.
- * Programunk a 363/2012. (XII.17.) számú Kormány rendelet értelmében, az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készült, magában foglalva a hazai és a helyi óvodai gyakorlatok eddigi tapasztalatait, eredményeit, szem előtt tartva a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt. ágazati törvény) és az 1993. évi LXXIX. Köznevelési törvényt valamint, annak módosításait és a ferencvárosi köznevelési koncepció irányelveit.
- * Ezen kívül programunkba az alábbi törvényeket, rendeleteket építettük be:
- * Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- * 229/2012. (VIII. 28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény végrehajtásáról
- * 2011. évi CXXIV törvény a nemzeti köznevelési törvényről szóló 2012. évi CXXIV. törvény módosításáról
- * 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- * 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- * 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- * 1997. tv. XXXI. törvény A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról
- * 1992. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF
- * Figyelembe vettük a helyi társadalmi elvárásokból felmerülő feladatokat, alkalmazva a már több éve jól bevált, működő nevelési-fejlesztési gyakorlatokat, módszereket, amelyeket helyi adottságaink lehetővé tesznek.
- * Céljaink meghatározásánál abból a sajátos helyzetből indultunk ki, hogy az intézmény munkáját felölelve, összességében és egységesen is tükröződjön a helyi sajátosságokból adódó lehetőségek kihasználása.
- * 326/2013. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- * 26/ 1997.(IX.3.) nm RENDELET AZ ISKOLA-EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁSRÓL

- * 277/1997.(XII.22.) Kormányrendelet a pedagógus továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- * A Kormány 1336/2018.(VII.25.) Kormány határozata
- * 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előre mozdításáról
- * 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- * 1998. évi törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- * 15/1988. (IV.30) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételéről
- * A nemzetiség óvodai nevelésének és nemzetiség iskolai nevelés-oktatásának irányelve

1.3. HELYZETKÉP - AZ ÓVODA SZOCIOKULTURÁLIS KÖRNYEZETÉNEK VIZSGÁLATA

Az óvoda a Ferencvárosban, a József Attila lakótelepen működik 1963. óta. 1980-ig három csoporttal, az 1980-ban történt átalakítás óta négy csoportban 83, 2019.szeptemberétől 90 gyermek ellátása a feladatunk. Lakókörzetünk Ferencváros, a József Attila lakótelep.

A lakóközösség összetétele heterogén. Gyermekeink kis része elszegényedő, szociális gondokkal küzdő családokból érkezik. Más részük viszont anyagi jólétben él. Az óvodával szembeni elvárásokban is megjelenik e két szélsőség, egyfelől a szociális gondoskodásra, másfelől a különleges, nem a gyermek szükséglete által motivált elvárások kielégítésére.

A családok legjelentősebb számban polgári, vagy polgárisodó életvitelt folytatnak. A szülői elvárások egyre határozottabban fogalmazódnak meg. Igényeikben elsődlegesen az iskolai tanulásra való alkalmassá tételt kérik számon.

Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit, a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

1.4. NEVELÉSFILOZÓFIA /ÓVODAKÉP/

A gyermeki tulajdonságok, készségek és képességek alakítása optimális feltételekkel, vidám, boldog, örömteli, szabad, játékos, bizalmas óvodai életben valósulhat meg, minden esetben igazodva a gyermek személyiségéhez, szükségleteihez, képességeihez.

Az óvoda három főszereplője, a gyermek, az óvodapedagógus, a szülő.

Az óvoda kiegészíti a család nevelési feladatainak ellátását. Óvodánk nyitott a szülők számára, betekintést nyerhetnek gyermekeik óvodai életébe, szülői értekezletek, fogadó órák, befogadás, közös programok, nyílt ünnepek alkalmával.

A Ferencvárosi Napfény Óvodában dolgozó óvodapedagógusok és alkalmazotti közösség tagjai is megtalálják az óvodások fejlesztésének szépségét, egyediségét, valóra tudják váltani emberi és pedagógiai törekvéseiket, és átlátják a nevelés távlati céljait is. Nevelőtestületünk szakmai tudására, saját emberi erőforrására, adottságára, végzettségére támaszkodva, a mai kor társadalmi igényeinek megfelelően korszerű, a nevelés távlatait is figyelembe vevő óvodai nevelőmunkát végez.

Azt a lehetőséget választottuk, hogy saját Pedagógiai Programot írunk, melyben részletesen kifejtjük konkrét nevelési elképzeléseinket.

- * Szemléletünkben nem a tanterv, nem a tananyag, nem az ismeret fontos, hanem a gyermek fejlettsége, életkori sajátosságai és képességeinek szintje.
- * Fontos az egyéni képességek differenciált kibontakoztatása, a teljes személyiség fejlesztése játékkal, mozgással, örömmel végzett tevékenységekkel.
- * A ránk bízott gyermekeket szeretet, türelem, megértés és tisztelet veszi körül óvodánkban.
- * Az óvodapedagógus és más alkalmazottak személyisége, magatartása, tevékenysége modellt nyújt a gyermekek számára.
- * Az óvodáskorú gyermekek védelme, esélyegyenlőségének biztosítása, jogainak érvényre juttatása a nevelés és a törvények adta eszközökkel. Egyenlő hozzáférés biztosítása minden gyermek számára.
- * A gyermekek érdekei elsődlegesek, mindenekfelett állóak.
- * Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára a szükséges segítség, gondozás, nevelés biztosítása.
- * Innovatív pedagógiai törekvések érvényesítése a gyermekek érdekében.

Óvodánk küldetése, hogy a gyermeki szükségleteket, a szülői igényeket és az óvoda értékrendjét pedagógiai szaktudásunk birtokában összeegyeztessük a gyermek harmonikus fejlődése érdekében. Nevelésfilozófiánkban jelennek meg azok az értékek, melyeket óvodai nevelésünk során közvetítünk. Az általunk kiemelten értékek megfogalmazásánál figyelembe vettük a lakótelepi lét okozta hátrányokat:

- * a zárt lakótelepi életmódot,
- * a kevés mozgási lehetőséget,
- * a természettel való közvetlen kapcsolat hiányát.

Nevelésfilozófiánk elemei:

- * gyermekközpontúság,
- * játékközpontúság,
- * természet közelség,
- * kultúramegőrzés

1.4.1. GYERMEKKÖZPONTÚSÁG /GYERMEKKÉP/jelentése számunkra, hogy

- * a gyermek, mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi, személyiség, és szociális lény egyszerre.
- * a gyermekközpontúság az óvodai nevelés szempontjából befogadó, a gyermek személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszünk, biztosítjuk a gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú, szeretet teljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.
- * a gyermekek egyéni adottságait, egyéni fejlődési ütemét figyelembe vesszük a képességfejlesztés során,
- * autonóm személyiségét elfogadjuk, megértésére törekszünk, nincs helye köztünk az előítéletnek
- * elfogadjuk a különbözőséget, segítőkészek vagyunk,
- * derűs, harmonikus, családi légkört, személyes, stabil kapcsolatot biztosítunk,
- * a gyermek mozgásigényét kielégítjük szobai és udvari körülmények között.
- * Az óvoda közvetlenül segíti az iskolai beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. az inkluzív-, az integrált-, a migráns (multikulturális, vagy ahogy Európában nevezik interkulturális) gyermekek nevelését támogató szemlélet,
- * az esélyegyenlőséget, a hátrányt csökkentő pedagógiai attitűd, valamint
- * a nemek társadalmi egyenlőségének támogatását segítő elvek.

Ferencvárosi Napfény Óvodában a Pedagógiai Program megvalósításával az óvodáskor végére olyan gyermekeket kívánunk nevelni, akikre jellemző:

- * az összerendezett, harmonikus mozgás,

- * a nyitott érdeklődés,
- * a differenciált érzékelés és észlelés,
- * a kialakult testséma, én-tudat és téri tájékozottság,
- * a tanulás alapját képező szándékos figyelem, feladatértés, feladattartás, és feladattudat.
- * együttműködés a társakkal, felnőttekkel.

1.4.2. JÁTÉKKÖZPONTÚSÁG TARTALMA

- * a gyermek legfontosabb és legfejlesztőbb, mással nem helyettesíthető tevékenysége a játék, ezért rugalmas napirendet biztosítunk,
- * elfogadjuk a szabad játék túlsúlyának érvényesülését,
- * elegendő élményszerzési lehetőségről gondoskodunk,
- * a játékban szereshető ismeretekhez, a játék sokoldalú fejlesztő hatásának kibontakozásához változatos eszköztárat kínálunk,
- * derűs, nyugodt légkört teremtünk.
- * az óvoda gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről, érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes légkőről, sokszínű, életkor specifikus tevékenységekről, kiemelten a játéktevékenységre.

1.4.3. TERMÉSZET KÖZELISÉG MAGÁBAN FOGLALJA

- * a pozitív érzelmi viszony kialakítását a közvetlen környezet élővilága iránt, környezettudatos magatartásra nevelést
- * az élet védelmére, tiszteletére, felelős cselekvésre nevelést,
- * a közvetlen tapasztalás útján történő ismeretnyújtást (az óvoda udvarán és távolabbi környezetben, rendszeres kirándulásokon).
- * Madárbarát óvoda lévén, a környezetünkben élő madarakat megismerését.

1.4.4. KULTÚRAMEGŐRZÉS JELENTI

- * a magyarságtudat, nemzeti identitás megalapozását,
- * az anyanyelvi kultúra elsajátítását,
- * a viselkedéskultúra alapozását,
- * a hagyományőrzést évszakokhoz kapcsolódva, figyelembe véve lakókörnyezetünket és a gyermek élményeit,
- * a népművészeti alkotások, népmesék, népdalok megismerését,
- * a kézműves kismesterségek alapelemeinek megismertetését,
- * az általános humanista értékek képviselését.

- * Migráns, nemzetiségi gyermekek nevelése esetén biztosítja az önazonosság megőrzését és ápolását, nyelvi nevelését, multikulturális nevelésen alapuló integrációját.

1.5. Küldetésnyilatkozat

- * Olyan óvodát szeretnénk, ahol a nyugodt, érzelem gazdag, inspiráló légkör és a tartalmas együttes munka eredményeképpen az intézmény dolgozói és a gyermekek is jól érzik magukat.
- * Szeretnénk, ha a gyermekek számára a magas szakmai felkészültséggel, széles látókörrrel rendelkező, folyamatosan fejlődni képes óvodapedagógusaink a pedagógiai munkát segítőkkel együtt megteremtenék a gyermeki személyiséget tisztelő, egyenlő esélyek elvén működő, biztonságot nyújtó óvodai környezetet, a gyermekek olyan jellemvonásait erősítenék, mellyel megalapoznák az élethosszig tartó tanulás igényét, és amelyek által a gyermeknek helyes énképe és önértékelése alakul ki.
- * Fontos, hogy a 3–7 éves korosztállyal kapcsolatos szakmai tudásunk birtokában a családi nevelést kiegészítve az óvodában is biztosítsuk a fejlődés optimális feltételeit, segítsük, támogassuk a szülőket, nehézségeik megoldásában partnereik legyünk.
- * Óvodánk legfontosabb feladata a jövőben is, hogy az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével segítse az óvodás gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség, tehetség kibontakozását, a hátrányok csökkentését, együttműködő készségük és akaratuk fejlesztését.

II. NAPFÉNY PROGRAM FELTÉTELRENDSZERE

A feltételrendszer a működés pénzügyi fedezetét, a tárgyi és személyi feltételek meglétét foglalja magában. Az intézmény pénzügyi, gazdasági helyzete szigorúan takarékos, tervezett gazdálkodást kíván. A dologi keret a működési költségen kívül igen szerény fejlesztést tesz lehetővé. Anyagi gondjainkat részben enyhítik a pályázaton nyert céltámogatások, valamint alapítványunk bevételei. Az adó 1 % igényléssel 2002. évtől élhetünk.

2.1 SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Az óvoda dolgozóinak összlétszáma 16 fő, 9 fő óvodapedagógus, 1 fő pedagógiai asszisztens, 6 fő technikai dolgozó.

Felsőfokú végzettségű 9 fő

További képesítések:

pedagógus szakvizsga	3 fő, (2 fő közoktatás vezető, 1 fő tehetséggondozás, 1 fő fejlesztő pedagógus, 1 fő drámapedagógia),
tanítói oklevél	1 fő,
drámapedagógus	1 fő,
fejlesztő pedagógus	2 fő,
szociálpedagógus	1 fő

A jelenlegi nevelőtestület gyermekszerető, az óvoda értékrendjével azonosulni tudó tagokból áll. Értékrendünk elemei részben a nevelési programunkban, mint a nevelésfilozófia elemei jelennek meg, részben külön értékgyűjteményben megfogalmazottak. Az óvodapedagógus szerepe, elfogadó, segítő, támogató attitűdje a gyermekekkel való kapcsolatában, megfogalmazódott az óvodapedagógus és az óvodai nevelőmunkát segítő alkalmazottak összehangolt munkájának elvárása.

A technikai dolgozók közül 5 fő érettségizett, egyikük óvónőképző szakközépiskolában.

Továbbképzési tervünkben további pedagógus szakvizsgák megszerzését tervezzük, fejlesztő pedagógia, mozgásfejlesztés, informatikai területen.

Tervezzük a kézműves kismesterségekkel, esélyegyenlőségi problémakezeléssel, valamint kommunikáció-konfliktuskezeléssel való elmélyültebb megismerkedést.

2.2.TÁRGYI FELTÉTELEK

Óvodánk 1963 szeptemberétől működik. A 2019-ben bővített és felújított épületet és udvart követően a belső berendezés nagy részét, gyermekbútorokat, felnőtt bútorokat, textíliát cserélni tudtuk. A bővítés megoldotta a fejlesztéseink optimális helyszíneit: Tornateremmel, fejlesztőszobákkal. A Helyi Pedagógiai Program bevezetése óta folyamatosan bővített fejlesztő játékok, eszközök, udvari játékok biztosítják a képességfejlesztés megvalósulását.

További terveinkben szerepel udvari mozgásfejlesztő játékok cseréje, bővítése, udvari árnyékolók beszerzése, szobai mozgásfejlesztő játékok körének bővítése, egyéb a képességek fejlesztését szolgáló eszközök beszerzése.

Az óvoda objektív feltételrendszerének a fejlesztése az óvoda évenkénti költségvetési keretének a függvénye, melyet a Fenntartó Önkormányzat a mindenkori gazdasági helyzetnek megfelelően biztosít.

Az óvoda tárgyi fejlesztéséhez pályázatok megírásával, eszközök készítésével hozzájárulunk még.

A Pedagógiai Programunk megvalósításához 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendeletet alapján (mellékletben) folyamatosan szerezzük be.

Rendelet 161. § (3) bekezdésének a) pontját kell irányadónak tekinteni. Eszerint azokat a kötelező eszközöket és felszereléseket, amelyekkel a nevelési-oktatási intézményeknek az alapító okiratban/szakmai alapdokumentumban meghatározott tevékenységhez, továbbá egyházi és magánintézmény esetén a működés megkezdéséhez szükséges engedélyben meghatározottak alapján rendelkezniük kell, így különösen:

- * az óvodai helyiségek bútorzatát és egyéb berendezési tárgyait,
- * a tisztálkodási és egyéb felszereléseket,
- * a foglalkoztatottak munkavégzéséhez szükséges eszközöket,
- * a nevelőmunkát segítő játékokat és egyéb eszközöket, valamint
- * a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének további speciális eszközeit

III. ÓVODÁNK CÉLMEGHATÁROZÁSA

Óvodánk célmeghatározása többszintű.

- * „Távlati célként fogalmaztuk meg a sikerorientált, környezetében és társas kapcsolatokban jól eligazodó, problémáikra saját megoldást találó gyermekek nevelését.”
- * „Közeli célként fogalmazódott meg, hogy óvodásaink boldog, vidám gyermekként fejlődjenek testi-lelki-értelmi téren egyaránt. Az óvodáskor végére a belső érés, a családi és óvodai nevelés együttes hatásként alakuljanak azok a képességeik, amelyek alkalmassá teszik őket az iskolakezdésre.”
- * Célunk tehát, az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése az életkori, egyéni sajátosságaik, az egyenlő hozzáférés figyelembevételével, a családi nevelés kiegészítése.
- * A gyermekek egyéni fejlettségéhez, igényeikhez, szükségleteikhez, érési tempójukhoz igazodó, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó differenciált személyiségfejlesztés, hátránykompenzálás és tehetséggondozás a tanuláshoz szükséges képességek és részképességek megalapozása a játékban és szervezett tevékenységekbe ágyazottan.
- * Sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelése.
- * A sajátos nevelési igényű gyermekek integrációjával célunk a gyermekek hozzásegítése korunk és társadalmunk kultúrájában való tájékozódásukhoz és ezen keresztül a társadalmi beilleszkedésükhöz.
- * A környezettudatos magatartás kialakításához-, a környezet védelméhez és megóvásához, a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások kialakítása
- * Nevelőmunkánkkal mindent megteszünk azért, hogy a fenti célok megvalósuljanak.
- * A célok megvalósításának feltétele a szeretetteljes, harmonikus, derűs óvodai légkör, melyben a gyermeket gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- * a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet játszanak.

IV. ÓVODÁNK FELADAT-MEGHATÁROZÁSA

4.1.SZOCIÁLIS FUNKCIÓBÓL ADÓDÓ FELADATOK

(A GYERMEKEK ÉRZELMI, ERKÖLCSI, ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT ÉS KÖZÖSSÉGI NEVELÉSE)

4.1.1. BEFOGADÁS

- * Olyan módszerek eljárások alkalmazása, amelyek megkönnyítik a gyerekek alkalmazkodását a megváltozott körülményekhez, biztonságot, és nyugalmat ad.
- * a szülőktől való elválás megkönnyítése,
- * a folyamatosság biztosítása a bölcsődéből érkezőknél.
- * Megismertetni a gyerekeket új környezetükkel, eközben érzelmi bázist találjanak bennünk, óvónőkben.
- * szociális szükségletek kielégítése kommunikáció, érdeklődés, csoportos tevékenység, együttes játék megvalósítása által,
- * érzelmi biztonság megteremtése az egyéni szükségletekhez igazított napirenddel, szokás-, és normarend működtetésével, szeretetteljes, derűs családi légkör megteremtésével, egyéni bánásmóddal, toleranciával,
- * család-óvoda kapcsolatának bővítése az együttműködés sokféle módjával, figyelembe véve, hogy a családi nevelés az elsődleges, az óvodai nevelés kiegészíti azt.
- * az óvodai életet átfogó gyermek – dajka közötti kapcsolat jelentősége,
- * a gyermeki önérvényesítő törekvések mellett, a gyermeki önkifejezésnek teret adó szemlélet,
- * a gyermeki személyiségfejlődésben a szokás – és normarendszer megalapozására tett hangsúly,
- * a gyermek szűkebb és tágabb környezetéhez, a szülőföldhöz való kötődést segítő pedagógus attitűd,
- * a gyermek személyiségfejlődésének alakulásában, a modell értékű kommunikáció, bánásmód, viselkedés az óvodai feladatellátásban résztvevő felnőttek között.

Az óvodapedagógus feladatai:

- * A gyermekek érzelmi biztonságának kialakítása, folyamatos befogadás.
- * Az óvónők és szülők kapcsolatának kiépítése, az óvónő és gyermek érzelmi kapcsolatának megalapozása.
- * Az első szülői értekezlet keretében az óvoda napi életéről a szülők tájékoztatása, az óvodai nevelés törekvéseinek bemutatása

- * Az átadás, búcsúzás körülményeinek megbeszélése, a szülők előkészítő munkájának támogatása.
- * A csoportvezető párok közösen készülnek az **új gyermekek fogadására**: a csoportszobák berendezése, dekorálása, játékok előkészítése, óvodai jelek elkészítése, a környezeti feltételek biztosítása.
- * A vegyes csoportokba már járó gyermekek felkészítése az újonnan érkezők fogadására.
- * Az óvoda vonzóvá tételével minden kisgyermekkel érezteti, hogy várta már, és örül az érkezésének. Kiemelt figyelmet fordít arra, hogy **pozitív érzelmi hatások** ériék őket már az előzetes óvodalátogatásuk során is. Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd jellemezze az első pillanattól. Az „szülős beszoktatás” során a gyermek eddigi fejlődési jellemzőit megismeri, a szülő tájékoztatása alapján.
- * **Szeretetteljes óvónői magatartással**, fokozott törődéssel, az **egyéni bánásmód** érvényesítésével alakítja érzelmi kötődésüket. Engedi, hogy a gyerekek kedvenc játékaikat vagy a szívükhöz nőtt kedves holmit magukkal hozhassák, sajátos szokásaikat elfogadjuk.
- * Barátságának elfogadtatása által az óvodai élet megkedveltetésére törekszik. Közös játékokat, élményeket és tevékenységeket biztosít, amelyekben szívesen vesznek részt az új gyermekek is. Kooperatív magatartással a gyermekek **beilleszkedő-, és alkalmazkodó készségét erősíti**. Az egyes gyermekek szokásainak alakításával, érzelmi kötődéseknek segítségével a meghitt kapcsolatok kiépítésére törekszik.

A befogadás időszakában megfigyeli, hogy:

- * a gyermek miként fogadta el az új környezetet,
- * hogyan reagált a szülőtől való elválásra,
- * magára talált-e a játékban,
- * hogyan alakult a kapcsolata az óvónővel,
- * hogyan illeszkedett be az óvodai élet ritmusába,
- * mi okozott számára örömet vagy nehézséget,
- * hogyan reagált a társakra.
- * A megfigyeléseket írásban rögzíti a gyermekek személyiséglapjain.

4.1.2. A GYERMEKEK ÉRZELMI, ERKÖLCSI, ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT ÉS KÖZÖSSÉGI NEVELÉSE

- * Derűs, vidám, élményekben gazdag, szeretetteljes érzelmi biztonságot nyújtó, kiegyensúlyozott óvodai légkör és kapcsolatrendszer alakulása, amelyben a gyermekek jól érzik magukat, és lehetővé válik pozitív tulajdonságaik minél teljesebb kibontakozása.
- * Fontos, hogy az óvoda derűs – nyugodt – elfogadó légköre **oldja szorongásaikat, erősítse képüket, segítse erkölcsi tulajdonságaik** (együttérzés, segítőkészség, türelem, figyelmesség), **akarataik** (ezen belül: önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) **fejlődését**; életkoruknak megfelelő **szokás- és normarendszer** kialakulását.
- * A hátrányos helyzetű, a sajátos igényű vagy különböző zavarokkal küzdő gyermekek másságának elfogadása, elfogadtatása. Óvodai szocializációjuk szempontjából elsődleges és modellértékű **az óvodában dolgozó felnőttek példája**. Az integrált nevelés ugyanakkor olyan szocializációs lehetőségeket, érzelmi többletet nyújt, amely mindenkit egyaránt gazdagít.
- * **A játék, a mindennapos mese, az ének** az érzelmek megélésének, gazdagításának, alapvető erkölcsi szokások, értékek megismerésének és a szocializációnak legfontosabb eszközei. Olyan lehetőségek, amelyek ebben az életkorban természetes módon, „magától értetődően” hatnak.
- * **A közösségben átélt élmények** – amelyek az ünnepekre való készülődés időszakaiban felerősödnek – a gyermekek érzelmi életét, akarati és erkölcsi tulajdonságaikat erősítik, megalapozásukat segítik.
- * Az egyes csoportoknak a közös óvodai hagyományokon túli saját szokásai, a szülőkkel megbeszélte, együtt kialakított tevékenységei, programjai felkészítik a gyermekeket a későbbi tudatos közösségi életre.
- * Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mind azok megbecsülésére.

Az óvodapedagógus feladatai:

- * A gyermekek közötti kapcsolatrendszer bővítése, társas szükségleteik kielégítése.

- * A szociális érzékenység fejlesztése.
- * Az erkölcsi és akaratilag tulajdonságok alakítása
- * Mintaadó személyiség és irányító tevékenység
- * Az óvodapedagógus-gyermek, dajka-gyermek és gyermek-gyermek kapcsolatot a pozitív attitűd jellemezze.
- * Az intézmény összes alkalmazottjával mintát ad a kommunikációra, bánásmódra.
- * Arra törekszik, hogy gyermekkel igazságosan és differenciáltan, egyéni sajátosságaihoz igazodva bánjon, találja meg a gyermekben azt az egyedi képességet, megnyerő tulajdonságot, mely a fejleszhetőség alapját képezi.

4.1.3. AZ ÉRTÉKELÉS ÉS JUTALMAZÁS

A gyermek helyes megnyilvánulásainak kialakítása, pozitív motiváció biztosítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- * *Az értékelést* fontos személyiség és közösségalkotó tényezőként alkalmazza. Az óvodában a pozitív értékelés az elsődleges: a jutalmazás és ennek előlegezett formája, a biztatás. Ezzel erősíti leginkább a gyermek helyes megnyilvánulásait, és ezzel alakítja ki a pozitív motivációkat.
- * A gyermekek szöveges, átfogó értékelését az óvodapedagógusok elvégzik évente minimum két alkalommal a gyermekenként vezetett személyiség lapon, méréseik alapján. Elsődleges mérőeszköz a tudatos megfigyelés, a gyermek tevékenységek és produktumok vizsgálata.

A gyermekek jutalmazásának elvei és formái: Az óvodában alkalmazott jutalmazás a verbális és nonverbális kifejezések, és kommunikációs eszközök, érzelmek kifejezése, kiemelt-megtisztelő feladatadás, kedves tevékenység biztosítása. A jutalmazás mindig konkrét, a gyermek számára érthető, a társak számára is motiváló hatású.

A fegyelmező intézkedések az életkori sajátosságokból fakadóan mindig a pozitív irányba ható mintaadás, áterelés, motiválás, megbeszélés, szélsőséges esetben tevékenység megállítás. Elkülönítés (csoport területéről), étel, tárgy vagy szeretetmegvonás nem alkalmazható. Mindig a gyermek viselkedésének közösségellenességére irányul, a pillanatnyilag adott magatartást ítéli el és nem a gyermeket.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- * Jól érzi magát az óvodában csoporttársaival, a csoportban dolgozó felnőttekkel.
- * Elfogadja és tiszteli a gyermekek különbözőségeit.
- * A csoport kialakult szokásrendszerét betartja

- * Önbizalma megfelelő.
- * Feladat és szabálytudata kialakult
- * Konfliktushelyzetben társaival egyezkedik
- * Az udvariassági formák betartásával kommunikál
- * Tiszteli, becsüli szülőföldjét.

4.2. ÓVÓ-VÉDŐ FUNKCIÓBÓL ADÓDÓ FELADATOK

Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

4.2.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSÁNAK FELADATAI, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

Az egészséges életre nevelés, az egészség megtartására, megerősítésére történő felkészítés.

A 3-7 éves korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságokat figyelembe véve tervezzük a gondozási tevékenységeket, a mozgásigény kielégítésének feltételeit, az egészség védelmét.

Az egészség fejlesztő tevékenység során az egészségi állapot pozitív irányú változása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- * Az egészséges életmód, betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak megalapozása.
- * Mozgásigény kielégítése, és a testi képességek fejlesztése.
- * A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- * A környezet védelméhez kapcsolódó szokások kialakítása.

Az egészségfejlesztés területei:

- * egészséges táplálkozás
- * mindennapos testnevelés, testmozgás
- * személyi higiéné
- * testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- * a bántalmazás, erőszak megelőzése
- * baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Egészséges táplálkozás

Az óvodásgyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítésének szorgalmazását szolgálja.

Fontos feladatunk, a magas cukor tartalmú ételek, italok a magas só és telítetlen zsírsav tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve a tejtermékek fogyasztásának ösztönzése.

Az óvodásgyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása.

A pedagógus feladatai:

- * Kulturált körülmények biztosítása.
- * Ízek megkedveltetése, intenzív rágásra ösztönzés, folyamatosan folyadék biztosítása.
- * Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelő evőeszköz használat (kanál, villa és kés helyes használata).
- * A táplálék érzékeny gyermekek diétájának betartása.
- * A diabéteszes gyermekek ellátása.
- * Tanácsadás (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében) étrenddel kapcsolatban: - Kerüljék a családi étkezés során a haszontalan ételek és italok étrendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat. Töröljék étkezési szokásrendjükből a cukrozott szörpöket, befőtteket, kólaféléket, a kekszet, a ropit, a chipset. Szerepeljen a családi étrendben kevesebb füstölt hús, felvágott, húskonzerv, állati zsiradék, és annál több alacsony zsírtartamú tej, tejföl, sajt, hal, baromfi (bőr nélkül), barna kenyér.
- * Óvodai napirend keretében ismertetik meg az óvónők a dajkákkal együttműködve a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel. Az étkezést örömtelivé teszik, jó hangulatot teremtenek az ételek elfogyasztásához.
- * Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében kapcsolják be a napi programba az alternatív egészségfejlesztő programot, (pl. projektek), játékos alkalmat teremtenek arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. salátakészítés, tízórai összeállítás).
- * A nevelési év során „családi egészségnap” keretében kerül lebonyolításra az egészséges táplálkozást népszerűsítő szervezett tevékenység.
- * Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot a tevékenységeknek. Így a gyerekek őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak meg. Ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve teszik még vonzóvá a gyermekek részére az óvó nénik.
- * A legvonzóbbak a kóstolók, és salátakészítés zöldségből, gyümölcsből.

- * Az étkezések során előforduló minden féle tejterméket kóstoljanak meg a gyerekek. Beszélgetnek a tej fontosságáról miért is fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok, és a fogak egészségét.

Mindennapos testnevelés, testmozgás

Az óvodapedagógus feladatai a mozgásigény kielégítése és testi képességek fejlesztéséért:

- * Változatos napi és heti rendben a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítésének biztosítása
- * Minden nap mozgástevékenység szervezése (tornateremben vagy udvaron).
- * Heti 1 kötelező testnevelés foglalkozást vezetése, 3 éves kortól
- * Edzési lehetőség teremtése a testnevelés, környezet, levegő, nap kihasználásával. (hely, idő, és a közegekben való mozgást fokozatos terhelés megtervezése figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait.)
- * Időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 órát levegő és napfényedzést biztosítása a fokozatosságot betartva.
- * A nyári napirend az egész napos levegőn való tartózkodásra épül (kivétel az erős napsugárzás miatt a 12-15 óra közötti időszak). A mozgás anyagát lásd mozgás fejezetben.

Személyi higiéné

Óvodapedagógus feladatai:

Tisztálkodás

- * A napirend keretei között elegendő idő biztosítása a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- * Tisztálkodási folyamat ismertetése: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal.
- * A tisztaság alapvető fontosságának, a betegségmegelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségének tudatosítása életkor specifikus módszerekkel a gyermekekben. (Ezen belül a test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, a ruházat higiénája a mosás, tárolás feladatait is tartalmazza, illetve a közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektet)

- * A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújt. Fokozatosan kialakítja az önállóságot.

Öltözködés

- * Elegendő idő és szükséges segítség biztosítása az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját szekrényben.
- * A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket tár fel a gyermekekkel az időjárás és tevékenységek között.
- * Fokozatosan kialakítja az önállóságot.
- * A szülőkkal való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására javaslatot tesz. Például: váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő megfelelő méretű cipők biztosítása, lógó alkatrészek eltávolítása.

Pihenés

- * Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeinek biztosítása, a terem szellőztetésének ellenőrzése, az ágyak megfelelő elhelyezése (a lehető legnagyobb távolságban).
- * A gyermekek elalvását segítése biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal.
- * Pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítja.
- * Az ágyneműről és annak tisztításáról a dajkák gondoskodnak, általában havonta, illetve a gyermek minden megbetegedése alkalmával.

Egészséges, tiszta, biztonságos környezet megteremtése higiéniai szabályok kialakítása:

- * Az óvoda gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. Ennek érdekében a dajkák munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés a higiéniai szabályok betartatása a gyermekkel.
- * **A balesetveszély elkerülése** érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét. Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sétán felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, biztonságos közlekedés szabályaira, kirándulásra szülői segítséget kérhet.
- * A gyermekek szükséglete szerint, speciális szakemberek bevonásáról gondoskodik, az óvoda orvosa, fogorvosa, védőnője, szakszolgálatok segítségével.

- * A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- * Kulturáltan étkezik,
- * helyesen használja az evőeszközöket,
- * önállóan használja a vécét
- * önállóan és helyesen mos kezet, száját öblít,
- * szükség szerint használja a zsebkendőt
- * helyesen, megfelelő sorrendben öltözködik, vetkőzik, ruháját helyrerakja
- * szívesen kezdeményez mozgásos játékokat, szívesen vesz részt benne
- * az egészségfejlesztés szempontjait, alapjait ismeri
- * testi-lelki szükségletek kielégítése mozgáslehetőség biztosítása, mozgásos tevékenység felkínálása, együttes játék, szokások megerősítése, új szokások kialakítása, igényeinek megfelelő szükséglet-kielégítésre való lehetőség biztosítása, gondozási területeken belül a komfortérzet kialakulásának segítése.
- * gyermekvédelem ellátása
- * a gyermekek jogainak tiszteletben tartása, a szülői jogok és kötelességek gyakorlásához segítség nyújtása,
- * a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, megszüntetése,
- * együttműködés a társintézményekkel, védőnővel, házi gyermekorvossal, családsegítő szolgálattal,

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

- * Fontos, hogy rájőjjenek az óvodások; egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne.

- * A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni.
- * Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása.
- * A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében.
- * Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Általános előírások

A gyermekekkel az óvodai nevelési év, valamint szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetni kell a következő védő-óvó előírásokat.

Védő-óvó előírás:

- * az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- * a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- * a tilos és az elvárható magatartásforma.
- * A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.
- * Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekbalesetek megelőzése érdekében, illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ –ben kerültek rögzítésre. Elsősegély doboz a folyosón a gyógyszeres szekrényben található.
- * Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

Pedagógus feladatai:

- * gyermek megismerése, család feltérképezése, segítségnyújtás formáinak keresése
- * nevelésbeli segítség óvónő szakmai kompetenciája szerint,
- * szakemberhez irányítás – fejlesztő pedagógus, logopédus, pszichológus, gyermekjóléti szolgálat, orvos, védőnő
- * Pedagógustól elvárható magatartás
- * tolerancia, tapintat, együttműködés a családdal, segítő közreműködés, egyéni bánásmód a gyermekkel, elfogadás-elfogadtatás.

Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:

Szociális hátrányú gyermek:

- * Halmozottan hátrányos helyzetű
- * Egyedülálló szülő által nevelt
- * Aki jogosult a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre

Feladataink:

- * Megállapítani, hogy képességei kibontakozásában elsősorban mi akadályozza.
- * Meghatározni a lemaradás mértékét, minőségét, majd megkezdeni a felzárkóztatást.
- * **A szociális hátrányok enyhítését óvodánkban az alábbi tevékenységek szolgálják:**
- * Egészségnevelési, gondozási tevékenységek.
- * A szülői közösség és a nevelőtestület segítségnyújtása a rászorulóknak, amely lehet tárgyi, szociális vagy anyagi jellegű.

4.3.NEVELŐ- ÉS SZEMÉLYISÉGFEJLESZTŐ FUNKCIÓBÓL ADÓDÓ FELADATOK

- * képességek fejlesztése, képességfejlesztő programunknak megfelelően a gyermeki tevékenységekben,
- * tehetséggondozás megvalósítása az egyéni bánásmód elvének figyelembevételével,
- * prevenció, korrekció, kompenzálás biztosítása, a sajátos nevelési igényű gyermekek hátrányának csökkentése érdekében – szükség szerint segítő szakemberek igénybevételével,
- * óvoda – iskola közötti átmenet segítése az intézmények együttműködésének szervezésével,
- * humanista kultúra megőrzése,
- * nemzeti értékek, néphagyomány őrzése,

V. NEVELÉSI PROGRAMUNK PIAGET-I SZELLEMISSÉGÉRŐL

Képességfejlesztő programunk létrehozásában jelentős szerepe volt a Piaget-i fejlődés-lélektannal való megismerkedésünknek.

A Piaget tanulmányi körben szerzett elméleti tudás és gyakorlati tapasztalatok erősítették meg bennünk, hogy ezt kerestük, vagyis Piaget „aktív iskoláját”, melynek mottója számunkra: „Valahányszor megtanítasz valamit egy gyermeknek, mindannyiszor megfosztod őt attól a lehetőségtől, hogy azt a maga számára fölfedezze.” (Piaget)

Mit jelent ez a gyakorlatban?

A mi gyakorlatunkat – a Piaget-i didaktikai elvekből kiindulva elemzem.

Piaget didaktikai elveinek megvalósulása óvodánkban

- * *Figyelembe venni a gyermek életkori sajátosságait*
- * A pedagógus tartsa szem előtt a gyermekek életkori sajátosságait. Ennek egyik feltétele a csoportszervezés, a másik feltétele a gyermek megismerése. A Napfény óvodában működtetünk homogén életkorú gyermekek csoportjait is. A nevelési tervben életkorok szerint ugyan, de a nevelési folyamat került megfogalmazásra. E célból meghatároztuk a bemenetei fejlettség mutatókat – gondozás, testi, szociális és értelmi képességek területén. Ezt felmérve tervezik az óvónők a gyermekek fejlesztését.
- * A gyermekek képességének fejlesztése során figyelembe veendő az elsajátítandó ismeretkör tartalmi jellege, valamint tanulásának megfelelő módja.
- * A nevelő a napi didaktikai szándékú foglalkozás tervezésekor gondoljon a gyermekek természetes szükségleteire, életkoruknak megfelelő érdeklődési körükre, előzetes élményeikre és tapasztalataikra, valamint tudásszintjükre.
- * Utalnék a gyermek megismerésének, továbbá az élménynyújtásnak a fontosságára. Városi, lakótelepi óvodaként korlátozottak a lehetőségeink, azonban nagy játszódudvarunk van, füves, kavicsos területtel, biciklipályával, némi betonozott résszel, homokozókkal – ahol bogarak, lepkék, madarak láthatók. A tapasztalatszerzés lehetőségeit óvodán kívüli programokkal, havonkénti kirándulásokkal bővítjük. Ezen alkalmakkal a gyerekek gyűjtögetnek, megfigyelnek – a tapintás, látás, hallás, beszélgetés módszerével tanulnak. Minden évszak ad lehetőséget jellemzőinek megfigyelésére, arról való beszélgetésre, a gyűjtött termések, falevelek feldolgozására – válogatásokra, azonosításra, különbözőségeik, ok-okozati összefüggések felismerésére. Az állatparkban közvetlen tapasztalatot szereznek az állatokról – külső

jellemzőikről, tulajdonságaikról, életmódjukról – közvetlen közletről szemléllhetik őket, simogathatják, etethetik azokat. Gyümölcscsüret alkalmával újabb érzékszervet foglalkoztatunk. Közvetlen tapasztalás útján a gyermek megismeri a termő helyét, a termést, leszedi, megízleli azt.

- * **Tiszteletben tartandó egy-egy foglalkozáson a részvétel önkéntessége, a választás szabadsága.** Elsőrendű az érdeklődés felkeltése. Legyen vonzó az, amit az óvónő kezdeményez, amit felkínál a gyermek számára, és nyújtsa a sikerélmény perspektíváját – ismerje az óvónő a gyermekeket!
- * A kötelezően szervezett foglalkozásra odakényszerített gyermek nem tanul, kudarc érheti.
- * **Fontos a gyermek aktivitása.**
- * A gyermek fejlesztése nem ismeretközléssel valósul meg, hanem a tárgyak cselekvő vizsgálatával. Fel kell mérni, mi mindent adhatunk kézbe, miből tanulhat a gyermek. Csak azt tanítsuk, amit megtapasztalhat!
- * **Egy adott éleltszakaszban, vagy éppen ugyanazon életévben lévő gyermekek egyes értelmi képességei eltérő fejlettségi szinten állnak.**
- * Az értelmi képességek fejlettségi szintje eltérő – ismerve a gyermeket, az óvónő tudja, melyik soron következő szint eléréséhez kell segítenie a gyermeket – ez igaz a nevelési területekre, valamint a képességfejlesztés területeire, vagy a gyermeki tevékenységekre. A nagymozgások és a finommotorika fejlődése érdekében nagyon sok mozgáslehetőséget kell biztosítani.
- * Fontos a kellemes derűs légkör.
- * Az óvónő személyiségével, melynek legfontosabb jegyei: barátságos, derűs, érdeklődő, nyitott a gyermekek felé, empatikus, szeretetteljes, tud meghallgatni, figyelni, van humora – teremti meg a kellemes, derűs légkört.
- * Mikró csoportos foglalkozáson együttes tevékenységre szoktatás
- * A mikró csoportos-foglalkoztatáson együttes tevékenységre szoktatás a szociális képességek fejlesztésének lehetőségét nyújtja. Alakul a gyermek együttműködési, kooperációs, kommunikációs, vezetői, versengő képessége, fejlődik a pozitív egyéni értékrend, az erkölcsi tulajdonságok, az akarat, az egymásra figyelés, az egymástól tanulás képessége.
- * *Problémamegoldó gondolkodásra nevelés*

- * A problémamegoldó gondolkodásra nevelés talán a legnehezebb feladat az óvónő számára. Az óvónőnek figyelnie kell arra, hogy minden helyzetet kihasználjon a problémamegoldó gondolkodás kialakítására, vagyis ne oldja meg a gyermek helyett a problémát, ne adja kezébe a megoldást, de segítsen rátalálni arra. Minden gyermeki tevékenység módot ad erre. Ennek legfőbb haszna az önállóságra nevelés, mint az iskolai életre való alkalmasság fokmérője.

VI. KÉPESSÉGFEJLESZTÉS A GYERMEKI TEVÉKENYSÉGEKBEN

A személyiségfejlesztésen belül a képességek kibontakoztatása, erősítése, magasabb szintre emelése az egyéni bánásmód alkalmazásával oldható meg legoptimálisabban. Mivel minden gyermek más-más képességekkel, egyéni adottságokkal és eltérő fejlettségi szintekkel rendelkezik, ezért a legelső feladat az egyéni tulajdonságok minél alaposabb megismerése. Ez a megismerés az óvodában töltött időre vonatkozik, ahol az óvónőnek naponta alkalma adódik a gyermek tevékenységeinek – így a képességek megjelenésének, formálódásának – állandó számbavételére.

A képességfejlesztő feladatok megvalósítását, hatékonyságának növelését segíti a család-óvoda együttműködése. Az együttműködés alapja a hasonló értékrend, az egymásra figyelés, az együttműködési készség, valamint az óvónő hitelessége.

A képességfejlesztés feladatait az alábbi területeken kívánjuk megvalósítani:

Testi képességek fejlesztése során

Cél:

- * az egészséges életmód szokásainak kialakítása,
- * a testi képességek fejlesztése.

Feladat:

- * - a gyermek testi szükségleteinek kielégítése, szokások alakítása,
- * a gyermek mozgásigényének kielégítése változatos mozgáslehetőségek biztosításával,
- * testi, motoros, kondicionáló, koordinációs képességek fejlesztése.

Szociális képességek fejlesztése terén

Cél:

- * a kooperációs és a kommunikációs képességek fejlesztése,
- * a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása.

Feladat:

- * a szociális kompetencia komponens készleteinek gyarapítása (hajlam, attitűd, meggyőződés, szociális szokás, minta, szociális képesség, ismeret),
- * pozitív egyéni értékrend, erkölcsi tulajdonságok, akarat és a képességrendszer kiépülésének, kreativitásának, növekedésének segítése, segítő-, együttműködési-, vezető-, versengés-, kommunikációs képességek fejlesztése.

Értelmi képességek fejlesztésének

Célja:

- * tapasztalatok, ismeretek, élmények szerzése,
- * az óvodai tanulási folyamatban való részvétel megszervezése.

Feladat:

- * a jártasságok, készségek, szokások alakítása,
- * az ismeretek rendezése, szervezése, gazdagítása,
- * az egyéni világnézet alapjainak lerakása élet közeli, korszerű ismeretek közlésével,
- * alkalmazható, teljesítményképes ismeretek elsajátítása,
- * tájékozódási képesség fejlesztése.
- * Az óvodai élet keretei közti tevékenységek – játék, vers, mese, ének, zene, énekes játék, rajzolás, mintázás, kézimunka, mozgás, külső világ tevékeny megismerése, munka jellegű tevékenységek és a tevékenységekben megvalósuló tanulás - lehetőségét kihasználva segítjük a gyermek képességeinek fejlődését.

6.1. KÉPESSÉGFEJLESZTÉS JÁTÉKBAN

A **játék** öncélú, örömszerző, megismerő, a megszerzett ismeretek alkalmazására irányuló tevékenység. A játék feltételeinek megteremtése egyben alapja a fejlesztő lehetőségeknek. Mind ezekhez szükséges egy biztonságos, derűs, szeretetteljes, nyugodt légkör, amely a pszichikus kiegyensúlyozottságot, az örömszerzést biztosítja. A megismerő tevékenység során fontos, hogy az óvónő biztosítsa az önálló tevékenység lehetőségét, állandó és ideiglenes játszóhelyeket alakítson ki, és nyújtson elegendő élményszerző alkalmat. A megszerzett ismeretek alkalmazása önálló tevékenységben, együtt játszás során, folyamatos játékidő szervezésével, a képességfejlesztést szolgáló eszközök biztosításával, felkínálásával történik.

Az értelmi fejlődés jellemzői:

- * Az észlelés, a gondolkodás fejlődésének alakulása az elemi összefüggések felismerésének, következtetések levonásának fejlődése, a beszédképesség, a metakommunikációs képességének fejlődése, kitartás, figyelem tartóssága, emlékezet fejlesztése, analízáló, szintetizáló képesség fejlesztése, gondolkodás (konvergens, divergens) fejlesztése, szabály-felismerés, szabálytudat alakulása.
- * mennyire pontosan idézi fel az észlelt jelenségeket,

- * mennyire kitartó a játékban,
- * beszéde mennyire érthető, kifejező,
- * milyen szókincsének gazdagsága,
- * használ-e metakommunikációs jelzéseket,
- * észlelhető-e, hogy elemi összefüggéseket, következtetéseket felismeri,
- * visszatérő tartalmú játékok fellelhető-e,
- * koncentrációja milyen,
- * szándékos figyelem működik-e,
- * felidézése pontos-e,
- * ok-okozati összefüggéseket felismer-e,
- * működik-e analízáló, szintetizáló képessége,
- * konvergens, vagy divergens gondolkodású-e,
- * megérti-, betartja-e a szabályt,
- * részt vesz-e értelemfejlesztő játékban,
- * vannak-e eredeti ötletei,
- * hibát észreveszi-e, korrigálja-e?

A szociális képességek, az érzelmi, akarati fejlődés jellemzői:

- * együttműködési-, alkalmazkodási-, kapcsolatteremtő képessége fejlettségének szintje
- * siker, kudarc elviselés képességének változása, önállóság alakulása
- * kudarctűrés, tolerancia képességének fejlesztése, identifikációs és empátiás képesség fejlesztése.
- * érzelmei, akarata mennyire nyilvánul meg
- * játék közben felmerülő problémákra hogyan reagál, a konfliktusokat hogyan oldja meg,
- * egyedül, vagy társakkal játszik-e
- * kapcsolatteremtésben aktív, vagy passzív
- * mennyire képes alkalmazkodni a változó körülményekhez
- * alkalmazkodik-e társaihoz
- * hogyan reagál sikerre, kudarcra
- * képes-e együttműködésre, megegyezésre
- * képes-e toleranciára, mennyire önálló
- * mennyire működik identifikációs és empátiás képessége
- * kitartó-e?

A mozgásfejlődés jellemzői a játékban:

- * a gyermek mozgáskoordinációjának, nagy és finommozgásainak fejlettsége
- * mozgása folyamatos-e
- * egyszerű és összetett mozgásokat használ-e
- * finommozgásai sikeresen működnek-e
- * milyen mozgásának tempója, ritmusa
- * mozgásai mennyire pontosak, koordináltak
- * nagy- vagy finommozgásai jellemzőek-e

6.2. KÉPESSÉGFEJLESZTÉS MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGBEN

A gyermekmunka jellegű tevékenysége önkéntes, örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység, mely a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok alakításának fontos lehetősége, a közösségi kapcsolatokat, a kötelességteljesítés alakulását segítő tevékenység, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A munkajellegű tevékenységek nevelő jellegűek. Az e tevékenységekben rejlő, a gyermek saját magához viszonyított értékelés fontosságára is hangsúlyt fektetünk. A munka jellegű tevékenységek feltételeinek megteremtése a sikeres képességfejlesztés záloga. Munkajellegű tevékenységek: az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízatások teljesítése, az elvállalt naposi munka, a környezet-, a növény-, és állatgondozás, kerti munka.

Az óvodapedagógus feladata:

- * A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Az értelmi fejlődés jellemzői:

- * Figyelemkoncentrációjának szintje, tervező-, szervező-, megfigyelő képességének fejlettsége, problémamegoldó gondolkodásának, kombinatív képességének fejlődése.

A fejlettség mutatói:

- * képes-e koncentrált figyelemre
- * képes-e megszervezni a munkát
- * megfigyelése mennyire pontos
- * funkcionál-e a kombinatív képessége

- * a hibát észreveszi-e, javítja-e

A szociális képességek, az érzelmi, akarati fejlődés jellemzői:

- * kezdeményező, szervező, irányító képességének megnyilvánulása
- * szociális képességének, önkéntességének, konfliktusmegoldó képességének fejlettsége

A fejlettség mutatói:

- * kitartó-e a végzendő munkában
- * hogyan kezeli a sikert, a kudarcot
- * vállal-e kezdeményező, szervező, irányító szerepet
- * segítőkészsége megnyilvánul-e
- * konfliktushelyzetet hogyan oldja meg

A mozgásfejlődés jellemzői munkajellegű tevékenység során:

- * szem-kéz koordináció működése, szem-láb koordináció kialakulása
- * finommozgásainak fejlettsége

A fejlettség mutatói:

- * hogyan működik a szem-kéz, szem-láb koordinációja
- * pontosak, differenciáltak-e mozgásai
- * sikeres-e egyensúlyozó mozgása, finommozgásokat alkalmaz-e

6.3. ANYANYELVI NEVELÉS

„Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – helyes mintaadással az óvodai nevelőtevékenység egészében kiemelt jelentőségű.” (ÓNAP) Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységet átszövi, beszédértés, szókincs, verbális kommunikálás nélkül nagyon nehéz lenne a többi nevelési feladatot ellátni, fejleszteni. Az anyanyelv a gyermeki tevékenységektől és az egyes képességterületektől elválaszthatatlan.

A beszéd az alapvető feltétele a gyermek-felnőtt, gyermek-gyermek közötti kapcsolatteremtésnek, kooperációnak, kommunikációnak. A gyermeki tevékenységekben történő fejlesztés folyamatos, átfogó lehetőséget ad a gyermek anyanyelvi fejlesztésére.

Az óvodai anyanyelvi nevelés célja: a három-hét éves gyermekek beszédészlelésének, beszédmegértésének fejlesztése változatos módszerekkel, anyanyelvi játékokkal, különböző tevékenységformákkal, spontán beszédhelyzetekkel beszédaktivitásuk fokozása, nyelvi és kommunikációs képességeik kibontakoztatása.

Az anyanyelvi nevelés feladata:

- * képessé tenni a gyermekeket a feljük áramló verbális és metakommunikációs információk befogadására, megértésére
- * képessé tenni őket arra, hogy saját érzelmeiket, gondolataikat szóban pontosan és hatásosan ki tudják fejezni és eközben a beszédhelyzethez és a kommunikációs partnerhez is igazodni tudjanak

A fejlesztés tartalma irányul:

- * a gyermek beszédkedvének fenntartására
- * a gyermek közléseinek meghallgatására
- * a gyermeki kérdések érvényesülésére
- * a válaszok igénylésére
- * az intellektuális érzelmek és képességek alakítására, meghitt beszélgetésekkel, az érzelmeket, gondolatokat kifejező szavakkal, mondatokkal, metakommunikatív eszközökkel.

A fejlettség mutatói:

- * figyelmesen hallgassák meg a felnőttek, a gyermektársak közléseit
- * értsék meg a környezetükben élők verbális és metakommunikációs jelzéseit
- * ejtsék tisztán a magán és mássalhangzókat
- * beszéljenek érthetően
- * folyamatosan kommunikáljanak
- * gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában, életkoruknak megfelelő tempóban és hangsúllyal tudják kifejezni
- * minden szófajt használjanak a beszédben, alkossanak változatos mondat szerkezeteket, mondatfajtaikat

6.3.1. KÉPESSÉGFEJLESZTÉS MESE, VERS TEVÉKENYSÉGBEN

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének, fejlesztésének legfőbb segítője. A mese-képi és konkrét formában esetlegesen a bábozás, dramatizálás eszközeivel feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságához igazodóan a népi-népmesék népi hagyományokat felelevenítendő, mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi-a klasszikus és kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Az értelmi képesség fejlődésének jellemzői:

- * figyelem fejlettségi állapota, emlékezet működése, szemléletes, konkrét gondolkodás megjelenése, képzelet fejlettsége
- * képes-e szándékos figyelemre, figyelme elterelhető-e
- * mire figyel – beszédre, vagy az azt kísérő mozgásra, eszközökre, megbízható-e emlékezete
- * pontos-e felidézése
- * képzeletének működését jelzik, hogy megjelennek-e játékában a hallott mesék, versek,
- * szemléletes, konkrét gondolkodás fejlődését mutatja, hogy felismer-e egyszerű ok-okozati összefüggéseket, képes-e következtetések levonására
- * képes elvonatkoztatni a külvilágtól
- * a gyermeki önkifejezés alternatív lehetőségeinek biztosítását az óvodai nevelés, e tevékenységeinek megvalósulásában,
- * a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek megismertetése a gyermekekkel.

A szociális képességek, az érzelmi, akaratilag fejlődés jellemzői:

- * segítőkészség, szervező-, alkalmazkodóképesség fejlettsége, önállóság, célszerűség, ötletesség, rugalmasság, kudarcviselő képességek megléte, akaratilag tulajdonságok fejlesztése a hallott irodalmi mű alapján, erkölcsi érzelmeinek, viselkedési megnyilvánulásainak fejlődése.

A fejlettség mutatói:

- * megnyilvánul-e szervező-, alkalmazkodó képessége, önállósága, ötletessége, rugalmassága

- * kudarc milyen reakciókat vált ki
- * tapasztalható-e feladattudat, önfegyelem, önkritika, kitartás
- * identifikációra, empátiára utaló jelek tapasztalhatóak-e mese, vers hallgatása során.

A mozgásfejlődés jellemzői, vers, mese tevékenységek során:

- * utánzó, mimikai mozgások megjelenése, különböző testtartások, gesztusok használata

A fejlettség mutatói:

- * megjelennek-e utánzó, mimikai mozgások
- * használ-e gesztusokat
- * képes-e pantomimikával kifejezni magát

6.4. KÉPESSÉGFEJLESZTÉS ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉKOK, GYERMEKTÁNC TEVÉKENYSÉGBEN

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az értelmi fejlődés jellemzői:

- * képes legyen a hangok differenciálására, legyen képes összekapcsolni, kitalálni szöveget, dallamot, mozgást, tanuljon meg egyszerűbb szöveget
- * A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik
- * „Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.
- * A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.”

A szociális képességek az érzelmi, akarati fejlődés jellemzői:

- * szívesen énekeljen, igényelje a zenét, vegyen részt és szervezzen közös tevékenységet, vállaljon szerepet

A mozgásfejlődés jellemzői ének zene tevékenység során

- * térbeli tájékozódó képességének fejlettsége, térbeli viszonyok felismerési képességének állapota, gyors irányváltás, egyensúlyozó mozgásának fejlődése

A fejlettség mutatói:

- * eredményesen méri-e fel a térbeli viszonyokat
- * térbeli tájékozódása biztos-e
- * képes-e gyors irányváltásra
- * igényli-e, részt vesz-e közös éneklésben, dalos játékban
- * szervez-e közös tevékenységet, irányítja-e ezeket
- * elfogadja-e mások irányítását, érzelmei hogyan nyilvánulnak meg
- * egyensúlyozó mozgásokban sikeres-e

6.5. KÉPESÉGFEJLESZTÉS RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, ÉPÍTÉS, KÉPALAKÍTÁS, KÉZIMUNKA TEVÉKENYSÉGEKBEN

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekednünk kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására, és a tehetségek bátorítására.

Értelmi fejlődés területén jellemzői:

- * pontos megfigyelés gyakorlása, fantázia működése, színek használata, képi emlékezet fejlesztése, tér-forma- szín képzet formálása
- * képes-e színárnyalatok megkülönböztetésére
- * különböző anyagokkal, technikákkal való ismerkedés
- * megfigyelése mennyire pontos
- * fantáziája megjelenik-e az élmények ábrázolása során
- * fellelhető-e az értelmi, érzelmi szinkretizmus
- * a gyermeki önkifejezés lehetőségeinek megteremtésére helyezett hangsúly.

A szociális képességek, az érzelmi, akarati fejlődés jellemzői:

- * önállóság, szabálykövetés, monotónia tűrés kialakítása és erősítése, siker, kudarc elviselése, kitartás, önfegyelem gyakorlása, együttes munka, alkalmazkodás gyakorlása,

egyéni elképzelés megjelenésének biztosítása, egyéni munkatempó érvényesítése, esztétikai érzékenység felkeltése, igényesség alakítása, képi, plasztikai kifejezőképesség alakítása.

A mozgásfejlődés jellemzői mintázás, kézimunka során

- * nagy- és finommozgások összekapcsolása, finommotorika fejlettsége, dominancia kialakulása.

A fejlettség mutatói:

- * hogyan fogja az eszközöket (ceruzát, ecsetet, ollót)
- * kialakult-e jellemző kézhasználat
- * képes-e a nagy- és finommozgások összehangolására
- * mennyire fáradékony feladatvégzés során
- * kitartása megnyilvánul-e
- * hogyan viseli a sikert, kudarcot
- * képes-e együttes tevékenységre társaival
- * feladatvégzésben önálló-e
- * tolerálja-e a monoton munkát

6.6. KÉPESSÉGFEJLESZTÉS FELADATAI A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE SZÁMÁRA

Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. A gyermek ismerje meg a Szülőföld és az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit, tanulja meg ezek szeretetét, védelmét. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

Az értelmi nevelés feladatai, jellemzői:

- * ok-okozati összefüggések felismertetése, emlékezet fejlesztése, rész- egész viszonyának felismertetése, forma, nagyság, mennyiségi viszonyok felfedezése, ítéletalkotás formálása, gondolkodási műveletek fejlesztése, matematikai ismeretek, tapasztalatok szerzésének biztosítása.

A szociális képességek, az érzelmi, akarati fejlődés jellemzői:

- * kíváncsiság, érdeklődés felkeltése, akaraterő fejlesztése, szokás, szabály kialakítása, feladattartás képességének erősítése, döntési képesség fejlesztése, monotónia tűrés képességének fokozása.

A mozgásfejlődés jellemzői a külső világ tevékeny megismerése során:

- * biztos fogás kialakítása,
- * dominancia alakulásának figyelemmel kísérése,
- * mozgása összerendezettségének fejlesztése
- * finommozgások fejlesztése
- * célirányos, szervezett, összerendezett mozgás fejlesztése, egyensúlyozó képesség fejlődésének elősegítése, állóképesség erősítése, térbeli tájékozódó képesség alakítása
- * célszerűen, sikeresen használja-e az eszközöket

Az értelmi képességek fejlesztésének feladatai külső világ tevékeny megismerése során:

- * térészlelés fejlesztése, testséma kialakítása, mozgásemlékezet, fantázia fejlődésének segítése, gondolkodás fejlesztése

A szociális képességek, az érzelmi, akarati fejlődés jellemzői:

- * szabályok betartására legyen képes, szívesen vegyen részt közös tevékenységben, fejlődjön döntési képessége, konfliktus-megoldási képessége alakuljon.

A fejlettség mutatói:

- * hogyan figyel környezetét: globálisan, vagy felfedez, észrevesz-e részjelenségeket,
- * felismeri-e, keresi-e az ok-okozati összefüggéseket,
- * képes-e következtetések levonására, ítéletalkotásra,
- * észreveszi-e a mennyiségi, formai, nagyságbeli viszonyok különbözőségét,
- * megjelennek-e a gondolkodási műveletek (analízis, szintézis, általánosítás stb.),
- * felismeri-e a körülötte meglévő matematikai ismeretszerzési lehetőségeket,
- * észreveszi-e a környezetében zajló változásokat,
- * kommunikációja során milyen jellegű kérdéseket tesz fel.

6.7. KÉPESSÉGFEJLESZTÉS FELADATAI MOZGÁSFEJLŐDÉS ELŐSEGÍTÉSE SORÁN

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszicho-motoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltató-

és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének - a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás - fejlődésére

A mozgásfejlődés jellemzői:

célirányos, szervezett, összerendezett mozgás fejlesztése, egyensúlyozó képesség fejlődésének elősegítése, állóképesség erősítése, térbeli tájékozódó képesség alakítása.

A fejlettség mutatói:

- * képes-e természetes mozgások véghezvitelére,
- * mennyire szervezettek, összerendezettek mozgásai,
- * mennyire terhelhető, állóképessége milyen fokú,
- * felismeri-e a térbeli viszonyokat.
- * célszerűen, sikeresen használja-e az eszközöket.

A szociális képességek, az érzelmi, akaratilag fejlődés jellemzői:

- * szabályok betartására legyen képes, szívesen vegyen részt közös tevékenységben, fejlődjön döntési képessége, konfliktus-megoldási képessége alakuljon.

A fejlettség mutatói:

- * hogyan hat a siker-kudarca további mozgásos tevékenységére,
- * tud-e alkalmazkodni a csoportos követelményekhez,
- * aktívan vesz-e részt a játékban,
- * szervez-e egyszerű mozgásos játékot, részt vesz-e a közös játékban,
- * váratlan helyzethez hogyan tud alkalmazkodni.

Az értelmi képességek fejlesztésének feladatai:

Térészlelés fejlesztése, testséma kialakítása, mozgásemlekezet, fantázia fejlődésének segítése, gondolkodás fejlesztése.

A fejlettség mutatói:

- * pontos-e térészlelése,
- * testsémája kialakult-e,
- * mennyire biztosan tájékozódik a térben,

- * mozgásemlékezete működik-e,
- * miben érhető tetten a feladat gondolati véghezvitele

6.8. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

- * A **tanulás** tágabb értelemben minden cselekvő tevékenység, melynek eredménye valamilyen téren megszerzett jártasság, készség, szokás kialakulása, szűkebb értelemben mindaz, amit a gyermek értelmi műveletként tesz magáévá.
- * Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzáson alapuló, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- * Az óvodai tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Az óvodapedagógus feladata:

- * olyan légkört teremteni, mely biztonságot jelent a gyermek számára,
- * kellemes, derűs környezetet biztosítani, mely pozitív érzelmeket vált ki a gyerekekből, ez az élményszerzés alapja,
- * minél több érzékszervét foglalkoztató közvetlen tapasztalás lehetőségét megteremteni, a spontaneitás „észrevétlenül alakul át szándékos tanulássá”. Ezt a folyamatot kell figyelemmel kísérni, segíteni.
- * A tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását.

A tanulási folyamat feladatai az óvodában:

- * sokrétű hétköznapi ismeret-tapasztalatszerzés, amelynek segítségével önállóan képes lesz a gyermek az előtte álló feladatok, egyszerű problémák megoldására,
- * a közvetlen és hosszú távú emlékezete segítségével fel tudja idézni az adott problémahelyzetben felhasználható ismereteket,
- * sikeresen tájékozódjon közvetlen környezetében a szerzett tapasztalatok felhasználásával,
- * rögzült és kialakulófélben levő szokásait eredményesen alkalmazza az egyes tevékenységek során,
- * tudjon kapcsolatot teremteni és megtartani a számára fontos helyzetekben.

A tanulás lehetséges formáit az óvodában az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja így fogalmazza meg:

- * az utánzáson alapuló, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- * a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- * a cselekvéses tanulás,
- * a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- * az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- * a gyakorlati problémamegoldás.

Képességfejlesztő programunk megvalósítása a spontán tanulási szituációk megteremtését, kihasználását teszi szükségessé. A gyermeki tevékenységformák közül a játék, a munka, a vers, a mese, a rajzolás, a mintázás, a kézimunkázás, a külső világ tevékeny megismerése kötetlen keretekben szerveződik.

Az ének-zene- énekes játék és táncot és a mozgást kis csoportos korban még kötetlen, középső, és nagy csoportban, már kötött keretekben szervezzük.

VII. A NEVELÉSI FOLYAMAT ÉS A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMON KÖVETÉSÉT SZOLGÁLÓ ELLENŐRZÉS – ÉRTÉKELÉS ELVEI

- * tervszerűség,
- * folyamatosság,
- * rugalmasság
- * életkori sajátosságok figyelembevétele,
- * egyéni sajátosságok figyelembevétele,
- * egyéni szükségletek kielégítése
- * nyitottság,
- * a program céljainak való megfelelés,
- * demokratizmus,
- * együttműködés,
- * objektivitás,
- * fejlesztő hatás,
- * partnerközpontúság,
- * egymástól tanulás,
- * párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek
- * dokumentálás.

Az ellenőrzés **formái** (tájékoztató, tematikus, visszatérő, napi), **jellege** (diagnosztikus, fejlesztő, összegző), **helyszínei** és **területei** (szakmai, gazdálkodás, munkáltatás, tanügyigazgatás) és **érintettjei** (pedagógus és nem pedagógus) az éves vezetői tervben kerülnek meghatározásra.

7.1. A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉVEL KAPCSOLATOS DOKUMENTÁCIÓK

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését különböző kötelező dokumentumok, továbbá a pedagógusok által készített feljegyzések szolgálják.

Szakmai dokumentumok vezetésének sajátosságai:

A csoportnaplóban heti rendszerességgel történik a tervezés, amelynek értékelése évszakonként történik. Minden gyermekről egyéni fejlődési lapot vezetünk, a gyermekek fejlődéséről évente két alkalommal a szülők tájékoztatást kapnak. Az egyéni fejlesztésben részesülő gyermekekről, egyéni fejlesztési terv készül, a fejlesztőpedagógus készíti

A dokumentumok vezetésének elvei:

- * rendszeresség,

- * következetesség,
- * egymásra épülés,
- * folyamatosság,
- * összehangoltság,
- * tényszerűség,
- * objektivitás.

VIII. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEKKEL KAPCSOLATOS FELADATOK

8.1. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK INTEGRÁLÁSA

Helye a nevelés folyamatában:

A felnőtt társadalom csak akkor válik elfogadóvá, ha a szociális tanulás már gyermekkorban elkezdődik.

Ezen a ponton kapcsolódik a fogyatékkal élők társadalmi integrációja az oktatáshoz. Az esélyegyenlőség felé megtett első, legfontosabb lépés az együttnevelés.

Az alapító okiratunk szerint az óvoda ellátja az olyan ép értelmű, sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelését, akik szakértői vélemény alapján: érzékszervi fogyatékos (látásfogyatékos), beszédfogyatékos, egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzdenek) vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességével küzd. Az óvodai nevelés keretében a különleges étkezést igénybe vevő gyermekek ellátása, amely szakorvosi vélemény alapján vehető igénybe.

A különleges bánásmódot igénylő gyermek:

- * sajátos nevelési igényű gyermek
  - o érzékszervi fogyatékos (látásszervi fogyatékos)
  - o beszédfogyatékos
  - o -egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzdenek)
- * beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- * kiemelten tehetséges gyermek

8.1.1.SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK

Jelenleg óvodánkban a **Sajátos Nevelési Igényű (SNI) gyermek** felvétele esetén utazó gyógypedagógus segítségét kell kérnünk e gyermekek fejlesztéséhez. A logopédus heti 2 alkalommal végzi a fejlesztést szükség szerint 10 órában.

A gyermekek a fejlesztését a gyógypedagógus, illetve a logopédus külön, kiscsoportos fejlesztés keretében végzi. A csoporton belüli foglalkoztatás során a részképességek fejlesztésére helyezük a hangsúlyt. A sajátos nevelési igényű gyermekeknél a szakvélemények alapján egyénre szabott fejlesztési tervet dolgoz ki a gyógypedagógus, illetve a logopédus. Ezeknél a gyermekeknél még hangsúlyozottabb szerepet kap az egyéni bánásmód elve. Óvodánkban a szeretetteljes, családias, a gyermekek számára biztonságot nyújtó, derűs óvodai légkört tartjuk fontosnak, ahol a képességeinek megfelelően tudnak fejlődni.

A látássérült gyermekek óvodai nevelése során kiemelt figyelmet kell fordítani a közös játékban való részvétel és a közösséghez való alkalmazkodás segítésére, az önkiszolgálás megtanítására, a tárgyak és helyük megismertetésére, a rendszeretet és a higiénés szokások (különösen a szem és kéz tisztán tartása) kialakítására. A látássérült gyermekek mind az ismeretszerzésben, mind a pszichés, szociális fejlődésben speciális segítséget igényelnek.

A beszéd fogyatékos gyermekek óvodai nevelése során kiemelt feladat az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuo-motoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése. Pedagógiai szempontból meghatározó, hogy a károsodás melyik életkorban következett be, mi okozza, és milyen súlyosságú. A beszéd fogyatékos gyermekek óvodai nehézségeinek csökkentésében a logopédus segítségére lehet támaszkodni. A gyermekek beszéd fogyatékoságát az Országos Beszédvizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság állapíthatja meg. Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

A hallássérült gyermekek óvodai nevelése során a központi feladat a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése, a hallás és a hangos beszéd aktív használatának fejlesztése és szükség esetén a diszfázia prevenció. A fejlesztés eredményességét alapvetően meghatározza, hogy a hallássérült gyermek beszéd megértését, beszédkészenléti állapotát mi jellemzi az óvodába lépés időszakában. Ezt egyrészt a hallásállapot, másrészt egyéb tényezők (pl. kognitív és pszichés állapot, szociokulturális környezet korai és optimális podoaudiológiai ellátás) befolyásolják. Az anyanyelvi fejlesztés az óvodai élet egész napi tevékenységében megjelenik, melynek során segíteni kell a gyermek szocializációját. A hallássérült gyermekekre az adott intézmény

pedagógiai programjában előírt kommunikációs forma vonatkozik, de kívánatos, hogy a (gyógy)pedagógus oly mértékben jártas legyen a jelnyelv használatában, hogy azt szükség esetén fel tudja használni a gyermekekkel való kommunikációban és a hallássérült szülőkkel való érintkezésben. A hallássérült gyermekek óvodai nehézségeinek csökkentésében a hallássérültek pedagógiája szakos gyógypedagógus (**a szurdopedagógus**) segítségére lehet támaszkodni.

Egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekeket a szakszolgálat diagnosztizálja és az egyéni fejlesztésüket az utazó gyógypedagógus látja el.

8.1.2. A BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI ÉS MAGATARTÁS (BTMN) zavarral küzdő gyermekek esetében a szakszolgálat diagnosztizálja a problémát, a fejlesztőpedagógus fejlesztési tervet készít és nyomon követi a gyermekek fejlődését.

8.1.3. TEHETSÉGGONDOZÁS

- * A tehetség azonosítása, 3-5 éves korban a napi tevékenységek során történik. **A gyermekeink** számára igyekszünk olyan lehetőségeket, tevékenységeket, játékokat biztosítani, amelyek képességeik kibontakoztatását segítik. (Társas-, és logikai játékok; sakk, drámajáték; zenei fejlesztés, néptánc; újszerű kézműves technikák – pályázatokon való részvétel stb.).
- * Minden gyermek „ügyes” valamiben. Sokoldalú, önkifejezésre lehetőséget adó tevékenységek által segítjük a gyermek **önbizalmának** fokozását, **önkontrolljának**, **önismeretének** erősítését, a folyamatos egyéni motiváció fenntartását.
- * Mindezek mellett, szakképzett tehetségfejlesztő óvodapedagógus által vezetett tehetségműhelyben gondozzuk a” tehetségcsírákat.”

Tehetségre utaló jegyek az óvoda gyakorlatában

- * Az óvoda a maga kiegyensúlyozott légkörével, változatos, kötetlen lehetőségeivel akarva akaratlanul felszínre hozza a többet teljesítő gyerek adottságait, képességeit.
- * Az óvodánkban a gazdagító tevékenység az adott korcsoport képességeit, adottságait figyelembe véve az alábbi területeken zajlik, ha felmérés után vannak tehetségcsírákat mutató elemek:
  - * Varázsceruza - kézműves tehetségműhely
  - * Drámaműhely
  - * Természetismereti tehetségműhely

* Ovi – foci tehetségműhely

Fontos szem előtt tartanunk, hogy az óvodás életkorban nem a tehetség diagnosztizálására kell törekednünk, hanem a lehetőségeket kell észrevennünk. Nem mérésekkel kell a gyerekek adottságait feltérképeznünk, hanem a hétköznapiak során gyakorlattá vált megfigyeléseket kell a tehetség lehetséges jegyeinek szempontjából rendezni. Amit tapasztalunk nem biztos, hogy többlet képesség. Lehet, hogy csak a gyermek gondolkodásának fejlődési üteme gyorsabb.

Az óvodapedagógusi feladatok, a tehetség felismerésekor

- * Segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartsa a tehetséges gyermekeket.
- * Továbbra is bátorító felnőttként viselkedik, beszélget a szülővel, tanáccsal, ötlettel látja el, biztatja, meggyőzi.
- * Lehetőséget ad a gyermeknek a tehetsége gyakorlására, maga módján fejleszti a gyermeket.
- * Tájékoztatja a következő intézményt a gyermekkel kapcsolatos felfedezéséről.

A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása a FERENCVÁROSI NAPFÉNY óvodában

- * Az Óvodai nevelés országos alapprogramjában meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek. Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.
- * A NAPFÉNY programban megfogalmazott feladatok, képességfejlesztő tevékenységek egyaránt szolgálják minden óvodánkba járó gyermek személyiségének fejlődését.
- * E helyen a sajátos nevelési igényű gyermekek integrációjának megvalósításához szükséges speciális elveket, fejlesztő tevékenységeket, feltételeket vesszük számba.
- * A mozgásfejlesztésre is nagy hangsúlyt fektetünk: a fejlődésükben elmaradást mutató gyermekek számára **speciális tornát (TSMT) tartunk** szakképzett óvodapedagógus vezetésével, mely nagyban megkönnyíti az iskolakezdést.

Az SNI-s kisgyermeket megillető jogok az alábbiak:

- * szakirányú végzettségű gyógypedagógus, pszichológus vagy gyógypedagógiai asszisztens segítse fejlesztését
- * speciális tervek segítsék tovább haladását
- * egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozások segítsék a fejlődését, amit nemcsak szakirányú végzettségű szakember, hanem vele megosztva vagy akár kizárólag a többségi pedagógus is tarthat a gyógypedagógus iránymutatásaival összhangban
- * a szakértői vélemény alapján egyéni tovább haladása is engedélyezhető, ami óvodásoknál az egy évvel későbbi iskolakezdésre vonatkozik

Az óvodai nevelési programnak a hátrányok csökkentését szolgáló speciális elemei:

- * Elfogadó környezet biztosítása.
- * Az elvárásoknak a súlyosság mértékéhez, valamint a gyermek fejlődési üteméhez való igazítása.
- * Annak belátása, hogy kiemelkedő tevékenységre is képes a SNI-gyermek.
- * Fejlesztésüknek a számukra megfelelő területeken való megvalósítása.
- * Kiemelten az alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködő készség terén való segítségnyújtás.
- * Csoportos, kiscsoportos, egyéni formában különböző technikák, terápiák alkalmazásával való segítségadás.
- * Az óvodák nevelési programjának tartalmi elemei a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiák programjai.
- * A kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével.
- * A diagnózisra építő sokoldalú képességfejlesztés.

Az óvodai nevelés és fejlesztés elvei az SNI-gyermekre vonatkozóan:

- * A fejlesztést csak komplex kivizsgálás után szabad megkezdeni.
- * Amennyiben a gyermek részesült korai fejlesztésben, a korai fejlesztésre kell építeni.
- * A sérült funkciók miatt biztosítani kell a folyamatos stimulációt és kondicionálást, a fejlesztés folyamatosságát, rendszerességét és a kiszámíthatóságát.
- * A pedagógus türelmes, nyugodt, érzelmi támaszt biztosító habitusa elengedhetetlen (ez a kivárási képessége).

- * Az ismeretnyújtás fokozatainak kis lépésekben való lebontása, tervezése és végrehajtása.
- * Cselekvésbe ágyazott gondolkodás figyelembevétele.
- * Kellő, idő, alkalom, vagyis a munkához való időtöbblet biztosítása.
- * Nagy mennyiségű, változatos ingerek (taktilis, mozgásos, látási, hallási) biztosítása a tapasztalati ismeretkör bővítése érdekében.
- * Az alapmozgások kialakítása, fejlesztése.
- * A szociális készségek fejlesztése.
- * Az önkiszolgálás fejlesztése.
- * A kognitív funkciók fejlesztése.
- * Az adekvát játékhasználat elősegítése.
- * A változatosság biztosítása (ugyanazon funkció változatos módon való gyakoroltatása).
- * Tudatos önállóságra nevelés.
- * Egyéni adottságokhoz alkalmazkodó bánásmód.
- * Differenciált fejlesztés.
- * Az eltérő fejleszthetőség figyelembevétele.
- * A fejlesztés folyamata a szakemberek csoportmunkájával, a gyermekekre vonatkozó tapasztalatok rendszeres megbeszélésével.
- * A sérült gyermekeknek szóló minőségi program jellegzetessége, hogy
- * A tanítási vagy szociális tevékenységekben a sérült és ép gyermekek együtt vesznek részt;
- * Az átfogó program kiterjed a felmérésre, tervezésre, fejlesztési programok elkészítésére, szolgáltatások koordinációjára;
- * Támogatja a szülői szerepet, életkor-specifikus, bátorítja az önkezdeményezést;
- * mindenféle családstruktúrának megfelel, rugalmas, egyénre szabott;
- * A szülők partnerek, a családi szokások beépülnek a gyermek készségfejlesztésébe, a fejlesztési terv az egyedi gyermekhez, családhoz, csoporthoz, közösséghez alkalmazkodó.
- * A helyi óvodai nevelési program kialakításán túl a tudatos és hatékony pedagógiai hatások lényeges feltétele az egyéni fejlesztési terv kidolgozása. A hatékony fejlesztési terv szervesen illeszkedik a nevelési programba, messzemenően a gyermek érzelmi-belső motivációjára épít, lehetőség szerint a gyermek spontán tevékenységéhez kapcsolódik, az óvodai nevelés egész időtartamára elosztott, folyamatos, következetes

alkalmazást igényel, az óvoda egész napos életrendjének minden mozzanatához kapcsolódik, valamint elősegíti és biztosítja a gyermek jó közérzetét.

8.1.4. Differenciálás, inklúzió, integráció

Differenciálás

Programunkban a differenciált fejlesztés azt jelenti, hogy minden gyermek a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint tudjon fejlődni és ki tudjon kibontakozni. Véleményünk szerint a kiugró képességű gyerekek fejlesztése is ebbe a körbe tartozik, hiszen az elv azonos, mert mindenkit a maga szintje és képességei szerint kell nevelni. A kisgyermek fejlődésében nem hagyjuk figyelmen kívül az érést, amely a fejlődési folyamat sajátos, ám mindig jelenlévő jelensége. Tudjuk, hogy az érés során válik láthatóvá, hogy a fejlődés nem egyenletes, nem egyenes vonalú, felfelé tartó irány, hanem hol felgyorsuló, hol lassuló, időnként stagnáló, néha visszaeső vonulat. Legtöbbször nem tudható előre, hogy a személyiség mely összetevői fejlődnek majd „jól”, vagy mely összetevői alakulnak másképp, illetve azok mikor „hozzák be” magukat. A hagyományosan jól fejlődő jegyek és az eltérően fejlődők együttesen vannak jelen a személyiségben, valamint az egyes képességek sem egyszerre és nem egyenletesen fejlődnek.

Integráció

Az integráció az inkluzív pedagógiai gyakorlatunk azon része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő gyermekek elfogadását és a többséggel történő együttnevelését jelenti. Programunkban a differenciálás értelmezése az inkluzív pedagógia, ez adja az integrációs nevelésünk ideológiai hátterét. Inkluzív pedagógiánkban a cél a gyermek saját szintjének maximumára való eljuttatása.

Az óvodánkban megvalósuló - integrált - nevelés

A sajátos nevelési igényű gyermekek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelésük. Az együttnevelést vállaló intézményként többet vállalunk, magasabb értéket kínálunk a sajátos nevelési igényű gyermeknek, mint részvétet és védettséget.

Az integrált fejlesztésben részt vevő óvodaként

Figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit.

Külön gondot fordítunk arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus segíti (módszertani intézmény, utazótanári szolgálat). Közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, óvodánk sajátos teendőinek ellátásának

tervezésére, folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítjuk mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, fejlődése, az együtt haladás lehetősége tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.

A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógusunk:

- * szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- * a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján - szükség esetén - eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,

Inklúzió

Nevelésünkben az inklúzió azt jelenti, hogy a „minden gyerek más” elvet valljuk, és ez az elv programunk minden elemében érvényesül.

- * egy-egy nevelési helyzet, problémamegoldásához alternatívákat keres,
- * alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- * együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező - gyógypedagógus az együttműködés során:

- * segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- * javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- * segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd) eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,

- * együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- * kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával.

Akkor eredményes a programunk, ha a gyermekek saját kereteiken, szokásaikon belül és azokkal együtt képesek fejlődni, egy nevelési szintéren belül, ahol többen (sokan) nevelődnek együtt.

Ez a bánásmód egyénre tervezett pedagógiai gyakorlatot igényel, folyamatos visszacsatolást, nyomon követést. Álláspontunk szerint a tanulás során (a szociális tanulás esetében is) mindig az előzetes ismeretekre kell építenünk, amelyben benne van az egyén előtörténete, sorsa, kapcsolatrendszere, kontextusai, attitűdje, teljes személyisége.

Az óvodai integráció mindennapjaiban a játékot tekintjük alaptevékenységnek. Véleményünk szerint a gyermek játékát a spontaneitás, az öröm, az előkészítés jellemzi, ami nem más, mint egyfajta tanulás. Minden gyermek játszik, noha nem játszik minden gyerek egyformán. Éppen ezért a gyermek játékát folyamatosan megfigyeljük, és ez által ismerjük meg a gyermek személyiségét, kapcsolatait, társas magatartását, elmélyültségi fokát, verbális képességeit, gondolkodását, ismereteit, mozgását. Programunkban a játék megfigyelése elősegíti a differenciált tervezést, a konkrét célok, feladatok, módszerek, eszközök, időkeretek, munkaformák meghatározását.

* A pedagógus feladata a dajkák, pedagógiai asszisztens felkészítése és bevonása a kisgyermek nevelésébe. Óvodapedagógusaink érzelmileg azonosulnak az integrációval, elfogadják és természetesnek tartják. Fontosnak tartjuk, hogy megértsük a gyermek adott állapotának lényegét, és a fejlesztéséhez vezető utat. Az óvodapedagógusok feladata gyerekközösség és az érintett kisgyermek kapcsolatában az együttélés alakítása a mindennapi élet megszervezése és irányítása.

IX. AZ ÓVODA EGYÉB FELADATAI

9. GYERMEKVÉDELEM

Gyermekvédelmi megbízott feladatai:

- * Nyilvántartás vezetése, nyilvántartásba vett gyermekek fejlődésének nyomon követése, kapcsolattartás pedagógus kollégákkal, szakszolgálattal, szükség szerint intézkedés kezdeményezése.
- * A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramját az adott évre.
- * Faliújságon keresztül tájékoztatja a szülőket gyermekvédelmi tevékenységéről, fogadó órájáról.
- * A csoportokban dolgozó óvodapedagógusokkal rendszeres együttműködés, szükség esetén közös családlátogatás, fogadó óra. Szükség esetén tanácsadás.
- * Folyamatos tájékozódás a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok sikeresebb végzése céljából, jogszabályok ismerete. Továbbképzésen, konferencián való részvétel.
- * Társ és segítő intézményekkel való aktív kapcsolattartás, jogszabályok változásának követése.

9.1. Gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Cél:

- * Megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelés biztosítása a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű (továbbiakban: HH/HHH) gyermekek részére.
- * Az intézményen belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.
- * A gyermekek differenciált fejlesztése egyéni képességeik figyelembevételével.
- * Gyermekközpontú, családorientált szemlélet kialakítása.

Feladat:

- * A HH/HHH gyermekek beóvodázásával biztosítani az esélyegyenlőséget.
- * A HH/HHH gyermekek egyenlő elosztásával biztosítani intézményi- és csoport szinten a szegregációmentességet.
- * Egyéni, differenciált készség- és képességfejlesztés, egyénre tervezetten, a gyermek fejlődését folyamatosan nyomon követve.
- * Hatékony együttműködés kialakítása a szülőkkel, valamint az óvodán kívüli szervezetekkel.

Hátrányos és halmozottan hátrányos gyerekek nevelése

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység.

Bármilyen hátrányos helyzetből származó lemaradás csakis szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve ellensúlyozható. A szülőkkal való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, szülők és nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.

Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családoorientált szemlélet, valamint az interdiszciplináris megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

Szervezési feladatok

- * Az igazolatlan hiányzások minimalizálása
- * Nevelőtestület együttműködése (rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások)

Pedagógiai munka kiemelt területei

- * Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis)
- * Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőképesség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése)
- * Érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés)
- * Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás)
- * Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
- * Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkal való partneri együttműködés módszerei)

Óvodánk nevelőtestülete megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket.

Az óvodánk a pedagógiai program megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre.

Óvodánkban tilos a jogellenes elkülönítés minden formája.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük különösen:

- * az óvodai nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározásakor, a felvételi kérelmek elbírálásánál,
- * az óvodai szabályrendszer megállapítása és a követelménytámasztás során, teljesítmények értékelésénél,
- * az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során,
- * különböző juttatásokhoz való hozzáférés során,
- * az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

Intézményünk éves munkatervében tervezi az esélyegyenlőségi terv megvalósítását segítő konkrét feladatokat, melyben jelöli a felelősöket és a határidőket. Év végi beszámolójában pedig értékeli azok megvalósulását, a szükséges korrekciókat megteszi.

Az óvodapedagógus feladata:

A gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő - és szükség esetén más szakemberek – bevonásával.

9.2. Balesetmegelőzés és elsősegélynyújtás

Negyedévente, illetve szükség szerinti gyakorisággal (pl. kirándulás előtt) az életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően ismertetjük a gyermekekkel az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó szabályokat, a tilos és elvárható magatartási formákat. Felhívjuk a figyelmüket a veszélyforrásokra. Az ismertetés tartalmát dokumentáljuk a csoportnaplóban.

Az óvoda házirendjében meghatározzuk a felnőttek számára azokat a védő, óvó előírásokat, amelyeket a gyermekek óvodában tartózkodása során szem előtt kell tartaniuk.

Az óvoda SZMSZ-ben meghatározzuk azokat a feladatokat, amelyeket a vezetőknek, az óvodapedagógusoknak, illetve az alkalmazottaknak a gyermekbalesetek megelőzésében, illetve baleset esetén el kell végezniük.

X. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

10.1. NAPIREND

A négy csoport tevékenységeit össze kell hangolni az épület adottságai és a dajkák munkaszervezése miatt.

A csoportok napirendjében lehetőleg kerüljük a túlzott kötöttségeket. Az óvodai élet megszervezése során elsődleges az érzelmi biztonságot teremtő rendszeresség, a játék kitüntetett szerepe, a játékidő védelme a tevékenységek közötti harmonikus arányok megteremtése.

Napirendi keretek, melyekben az óvónő saját belátása szerint szervezi a csoport életét:

6:00 – 9:00-ig	gyülekezés, játék, egyéni fejlesztés,
8:00 – 9:00-ig	játék, reggeli,
9:00 – 12:00-ig	játék, kezdeményezés az óvónő részéről, levegőzés,
12:00 – 12:45-ig	ebéd,
13:00 – 15:00-ig	pihenés,
15:00 – 18:00-ig	játék, egyéni fejlesztés.

Napszak		Tevékenység		Feladat
Dél: 12-13-ig	6-12-ig	J Á T É K	Tevékenységben megvalósuló tanulás, tapasztalat szerzés	Reggeli ügyelet Szokásrend alakítása, erősítése: Gondozási feladatok, tisztálkodás Étkezés (tízórai) A tevékenységek (foglalkozások) megszervezése, levezetése Mindennapos játékos mozgás a teremben, Szabad mozgás az udvaron. Gondozási feladatok, tisztálkodás
			<i>Munka jellegű tevékenység</i>	Étkezés (ebéd) Előkészület a pihenéshez

Délután:	13-16-ig	J Á T É K	Munka jellegű tevékenység	Pihenés (aktív, v. passzív) Folyamatos ébredés Eü. szokások erősítése Gondozási feladatok, tisztálkodás Mindennapos játékos mozgás a teremben Étkezés (uzsonna)
	16-tól hazamenetelig		Tevékenységben megvalósuló tanulás.	Egyéni, vagy kiscsoportos differenciált fejlesztés, gyakorlás.
	17-től			Az óvoda által szervezett fakultatív programok, délutáni ügyelet

10.2. HETI REND

A heti rend rugalmas. A kötetlen foglalkoztatási keretek, kezdeményezések más – újszerű gondolkodást kívánnak az óvónőktől. Ez úgy jelenik meg a tervező munkában, hogy hosszabb időszakra tervezik a gyermeki tevékenységeket és így (évszakok szerint) könnyen tudnak alkalmazkodni az aktuális élményekhez, eseményekhez. Az óvónőnek, mindig, minden helyzetben fel kell ismernie a képességfejlesztő lehetőségeket.

A testnevelés és ének-zene tevékenységek szervezésének időpontját helyi adottságaink miatt össze kell hangolni.

A heti rend alakításánál figyelembe vesszük a fejlesztő pedagógus, logopédus foglalkozásait.

10.3. CSOPORTOK SZERVEZÉSE

A csoportok szervezését a mindenkori gyermeklétszám és a gyermekek fejlettségi szintje határozza meg.

Törekvésünk, hogy homogén és vegyes életkorú csoportok is működjenek óvodánkban.

Nevelőpárosok

Az egymást legjobban kiegészítő, egymást a legjobban segíteni tudó két óvónő kerül egy csoportba. Az óvodapedagógusok munkarendje a gyermekek tevékenységéhez igazodik.

10.4. ÜNNEPEK, ÜNNEPÉLYEK, HAGYOMÁNYOK

Nyilvános ünnepélyünk az Anyák napja és az iskolába menő gyermeket búcsúztató kerti parti.

Zártkörű ünnepeink, melyeken az óvoda minden gyermeke és felnőtt dolgozója együtt ünnepel: a karácsony és a farsang (lehetőség a szülőknek 10 óráig fényképezésre, együtt játszásra)

Hagyományok:

Óvoda egészére vonatkozó hagyományok

- * Ferenc napi óvodás játékok a Nyúl-dombon,
- * Közös ünneplések: Anyák napja, Sportnap, Ovibúcsú, Egészségdélután
- * Barkács- délután a karácsonyi és húsvéti készülődés jegyében,
- * Napfény-hét eseményei: nyílt napok, sport délelőtt, játszódélután,
- * Napfény-díj szülőknek,
- * Föld Napja április 22. kertrendezés, virágosítás, játékok felújítása,
- * Fák, madarak ünnepe május 10. kirándulással,
- * Felnőtt mesejáték előadása farsangon,
- * Színház, bábszínház, múzeum látogatások,
- * Kerti parti, nagyok búcsúja után

Csoport-hagyományok:

- * ünnepekre készülődés: közös sütés, díszítés, ajándékkészítés a szülők bevonásával,
- * születésnapok megünneplése,
- * beteg gyermekeknek rajzok készítése és elküldése,
- * új gyermekek fogadása közösen készített ajándékkal,
- * otthonról behozható játékok (személyes tulajdon megbecsülése).

Felnőtt közösség hagyományai:

- * tanulmányi kirándulások,
- * bábozás, mesedramatizálás,
- * karácsonyi együttlét a teljes testület részvételével (nyugdíjasokkal),
- * egymás segítése szakmailag és emberileg.

XI. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

11.1. SZÜLŐKKEL VALÓ KAPCSOLATTARTÁS

A szülőkkel való kapcsolattartás alapja a rendszeres informálódás, figyelem a mindennapokban elhangzó jelzésekre, megjegyzésekre. Ezek feldolgozása, figyelembevétele kiegészítve az elégedettségmérő lapok értékelésével útmutatást ad a nevelőmunka további alakítására.

Szülőkkel való együttműködés fórumai:

- * NAPFÉNY- kör, szülői szervezet,
- * NAPFÉNY- hét-nyílt napok,
- * barkács-délutánok,
- * játékdélutánok,
- * Ferenc napi óvodás játékok,
- * szülői értekezletek – új gyermekeknek augusztusban, iskolába kerülőknek februárban, évente 2 alkalommal, szeptember, május hónapban,
- * közös gyermek-szülő- óvónő- dajka kirándulás,
- * programokról, eseményekről folyamatos tájékoztatás a csoportok faliújságjain, az óvoda honlapján

11.2. ISKOLÁVAL VALÓ KAPCSOLATTARTÁS

A kapcsolattartás működő formái:

- * látogatás az iskolában az iskolába készülőkkel,
- * tájékoztatás a beiskolázással kapcsolatos időpontokról,
- * uszoda használata.
- * Korcsolyapálya használata

A jövőbeni együttműködés eseményei lehetnek:

- * tanítók látogatása az óvodában,
- * tanítók-óvónők tanácskozás az óvoda-iskola közötti átmenet segítése érdekében,
- * elégedettségvizsgálat végzése a tanítók körében az óvoda nevelőmunkájáról.

11.3. TÁRSINTÉZMÉNYEKKEL, SZAKSZOLGÁLATOKKAL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek problémájának feltárása, fejlesztése érdekében, a Pedagógiai Szakszolgálathoz fordulunk. A szakszolgálat részéről az alábbi szakemberek segítik munkánkat:

- * Logopédus
- * Fejlesztőpedagógus
- * Utazógyógyepedagógus
- * Pszichológus
- * Szociális segítő

A Szakszolgálat munkatársaival, heti rendszerességgel találkozunk. A fejlesztő pedagógus heti négy órában, a pszichológus heti két órában segíti az óvodai nevelőmunkát. A logopédus heti két alkalommal tart fejlesztő foglalkozásokat. A gyermekorvossal és a védőnővel szükség szerint tartunk kapcsolatot a prevenció és a gyermekek egészséges életmódra nevelése érdekében. Egészségügyi probléma esetén azonnali segítségükre számíthatunk. A Gyermekjóléti Szolgálattal és a Családsegítő Központtal élő a kapcsolatunk a rászoruló családok érdekében. Szociális segítő heti egy alkalommal személyesen dolgozik óvodánkban.

11.4. FENNTARTÓVAL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS

A Ferencvárosi Önkormányzattal, mint fenntartóval folyamatos kapcsolatot tartunk, a szükséges információáramlást biztosítjuk. A Humán Szolgáltató munkatársaival a szakmai fejlődés és a naprakész információ csere érdekében rendszeres segítő kapcsolatban állunk. A József Attila lakótelepi részönkormányzattal az óvoda és a lakókörnyezet kapcsolatának segítése érdekében keressük a kapcsolatot.

11.5. A KAPCSOLATTARTÁS A KÁRPÁT-MEDENCE MAGYAR NYELVŰ INTÉZMÉNYEIVEL

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása, az óvoda külhoni magyar nyelvű óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik-és lehetőleg-kapcsolatot tart fenn. Kezdetben az internetes kapcsolat felvételben és kapcsolattartásban gondolkodunk.

XII. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A program érvényességi ideje: 2024. március 1-től visszavonásig

A szülők részéről egyetértését nyilvánította:

dátum: 2024. 02. 19.

Napocska csoport	1.	[REDACTED]
	2.	[REDACTED]
Pumukli csoport	1.	[REDACTED]
	2.	[REDACTED]
Dínó csoport	1.	[REDACTED]
	2.	[REDACTED]
Delfin csoport	1.	[REDACTED]
	2.	[REDACTED]

3. A nevelő testület részéről elfogadta:

[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]

4. Érvényességi nyilatkozat: 2024. március 01-től visszavonásig.

5. Felülvizsgálat, értékelés időpontja: 5 évente

6. Módosítás előírásai:

- * Törvényi változás esetén
- * Feladatváltozás esetén
- * A nevelőtestület 2/3-os többségi kezdeményezése alapján, a nevelőtestület dönt a módosítás elfogadásáról.
- * Írásbeli előterjesztés nevelőtestületnek, óvoda vezetőségnek.

7. Nyilvánosságra hozatala:

A fenntartó és a partnereink által megtekinthető az intézmény honlapján, valamint papíralapon a vezetői irodában.

XIII. Melléklet

Irodalomjegyzék

- Bábosik István: A modern nevelés elmélete. Telosz Kiadó, Budapest, 1997.
- Bardocz T. András: A minőségbiztosítás lehetősége a közoktatás intézményrendszerében. Fejlesztő Pedagógia, 1997. 6. szám
- Bíró Antalné (szerk.): Pszichológiától a pedagógiáig, szakirodalmi szemelvénygyűjtemény. Alex-typo Kiadó, Budapest, 1993.
- Dr. Füle Sándor: A pedagógiai program készítése. NAT-TAN, Országos közoktatási Intézet, Budapest, 1997.
- Dr. Gáspár László: Neveléselmélet. Okker Kiadó, Budapest.
- Gerencsér Attila (szerk.): Pedagógiai programkészítés az óvodában. Módszertani Segédanyagok, Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Intézet, Debrecen, 1996.
- Dr. Hegyi Ildikó: Fejlődési lépcsőfokok óvodáskorban. Okker Oktatási Iroda, Budapest, 1998.
- Kardos Lajos. Az érzékeléstől a cselekvésig. Tankönyvkiadó, Budapest, 1987.
- Katonáné Szelényi Éva: Ellenőrzés, értékelés. Óvodai Élet, 1998. 2. szám.
- Keresztúri-Kovácsnai (szerk.): A gondolkodás fejlődése és fejlesztése óvodáskorban. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1989.
- Dr. Kiss Tihamér: Életkorok pszichológiája. Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 1966.
- Dr. Kiss Tihamér: A gyermekek értelmi fejlesztése az első hat életévben Piaget szellemében. Módszertani Segédanyagok, Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Intézet, Debrecen, 1992.
- Dr. Kiss Tihamér: A gyermekek matematikai gondolkodásának kialakulása 2-7. életévben. Piaget Alapítvány, Budapest, 1995.
- Dr. Kiss Tihamér: A gyermekkor lélektana. Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskola, Kaposvár, 1995.
- Dr. Kiss Tihamér: Jean Piaget a pszichológus. Alex-typo Kiadó, Budapest, 1993.
- Dr. Kiss Tihamér: Piaget a gyermek kauzális gondolkodása kialakulásáról. Piaget Alapítvány, Budapest, 1994.

- Dr. Kiss Tihamér: Útmutató az óvodás gyermek személyiségtulajdonságainak, alkalmazkodásának és értelmi fejlettségi szintjének felméréséhez. Piaget Alapítvány, Budapest, 1993.
- Láng Judit: Differenciált egyéni bánásmód alkalmazása az óvodában. Heves Megyei Tanács Pedagógiai Intézete, Eger, 1988.
- Mérei Ferenc-V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan. Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 1969.
- Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan? NAT-TAN, Országos Közoktatási Intézet, Budapest.
- Ormándi J.-Selmeciné Sz.K: Az ellenőrzés területei és módszerei a mai iskolában. Fejlesztő Pedagógia, 1997. 6. szám.
- Páli Judit: Játék, tanulás, játékos tanulás. Óvodai Nevelés, 1990. 6. szám.
- Piaget, J.: Hat tanulmány. Piaget Alapítvány, Budapest, 1996.
- Piaget, J.: Szimbólumképzés a gyermekkorban. Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 1978.
- Piaget, J.: Az értelem pszichológiája. Kairosz Kiadó, Budapest, 1997.
- Piaget, J.: Válogatott tanulmányok. Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 1970.
- Piaget, J.: A viselkedés, mint a fejlődés hajtóereje. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1988.
- Porkolábné B.K.: Kudarccal az iskolában. Alex-typo Kiadó, Budapest, 1992.
- Porkolábné B.K.: Óvodai fejlesztés a tanulási zavarok megelőzésére. Pedagógiai Füzetek, 1989.
- Dr. Ranschburg Jenő: Az óvodáskor magatartási és személyiség-problémái. Ranschburg J. Miskolcon elhangzott előadásának jegyzete, MOE, Miskolc.
- Salamon Jenő: Az értelmi fejlődés pszichológiája: Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 1983.
- Salamon Jenő: A megismerő tevékenység fejlődéslélektana. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1997.
- Villányi Györgyné (szerk.): Óvodavezetők kézikönyve IV-V. kötet. Okker Oktatási Iroda, Budapest, 1996.
- Villányi Györgyné (szerk.): Tanulmányok a kisgyermeknevelésről. Okker Oktatási Iroda, Budapest, 1995.